

delavec

v obrti in podjetništvu

Ambiciozen evropski projekt

(stran 6)

S SEJMA AGRA V GORNJI RADGONI

31. POSVET IN SREČANJE OBRTHNIH DELAVCEV SLOVENIJE

Sindikati obrtni in podjetniška Slovenije letos že 31. leto zapored organizira tradicionalni, strokovni posvet in srečanje zaposlenih v obrtni in podjetništvu.

Posvet obrtnih delavcev - Žužkovi dnevi
v petek, 11. in soboto, 12. oktobra 2013,
v Hotelih Bernardin, konferenčni prostor Horizont, v Izoli.

Petek, 11. oktobra 2013: Projekt DialogeS:

Predstavitve projekta DialogeS
Razvoj aktivnih politik trga dela s poudarkom na zaposlovanju pri malih delodajalcih
Fleksibilne oblike dela
Hitro in učinkovito reševanje nesporazumov in preprečevanje sporov v MSP

Sobota, 12. oktobra 2013: Projekt PRO ZA STO:

Predstavitve projekta PRO ZA STO
S promocijo zdravja do boljše delovne zmožnosti skozi celotno delovno dobo
Zdravju prijazno delovno mesto, je tudi element delavčeve večje storilnosti
Delovno-pravni in socialni vidik problematike delavcev pri čezmejnem opravljanju storitev
Poslovno okolje v Sloveniji in sosednjih državah - prednosti in slabosti

Srečanje obrtnih delavcev
v soboto, 12. oktobra 2013,
od 12. ure naprej, v Simonovem zalivu, v Izoli.

Sprejem udeležencev bo od 12. ure naprej na prireditvenem prostoru v Simonovem zalivu. Od 14. ure naprej bo družabno srečanje ob zvokih ansambla, ob 15. uri pa bo krajši uradni del srečanja, na katerem bo udeležence nagovoril predsednik Sindikata obrtni in podjetniška Slovenije Peter Jančar, podeljena pa bodo tudi najvišja sindikalna priznanja za leto 2013.

Tudi letos ne bo manjkalo zabavnih iger in vedrega razpoloženja, poskrbljeno pa bo, da nihče ne bo lačen in žejen.

Prijave za strokovni posvet in srečanje zbirajo skladi za izobraževanje delavcev in območne organizacije sindikata, ki jih nato posredujejo glavnemu odboru sindikata.

Pohitite s prijavi in si zagotovite udeležbo na vašem tradicionalnem strokovnem posvetu in srečanju!
Nasvidenje v Izoli!

Glavni odbor SOPS

**Operaciji oz. projekta DialogeS in PRO ZA STO delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Operaciji se izvajata v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, 1. razvojne prioritete: »Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti prednostne usmeritve« in prednostne usmeritve 1.4.: »Pospeševanje razvoja novih zaposlitvenih možnosti«.*

Zgodba o kozarcu, ki je do polovice napolnjen s pijačo, je znana: pesimist pravi, da je kozarec na pol prazen, optimist pa trdi, da je na pol poln. Tako nekako je trenutno tudi

z razmerami v naši državi. Eni so prepričani, da se gospodarske razmere poslabšujejo, drugi pa trdijo, da so se stvari začele obračati na bolje. Slednji dajejo za primer likvidacijo Probanke in Faktor banke, s čimer naj bi se začela sanacija bančnega sistema.

Kakor je znano, je Slovenija na čelu z novo vlado Alenke Bratušek pred dopusti v Bruslju dobila še eno, morda zadnjo priložnost, da se sama reši iz nakopičenih gospodarskih in proračunskih težav ter prezadolženosti. Zato, da je vlada to priložnost dobila, je morala v Bruslju precej natančno povedati, kaj namerava storiti, da bo zastavljene cilje dosegla. Očitno pa v Bruslju ne dajo veliko na besede naših politikov, zato so jim naložili, da morajo do konca septembra priti v Bruselj poročati, kaj so dejansko storili in kako so ukrepali za ozdravitev javnih financ. Zato naši politiki z novo vlado na čelu že vse poletje mrzlično razpravljajo o konkretnih ukrepih za izhod iz kriznih razmer, ki jih bodo, če jih bodo, po svoji stari navadi sprejeli tik pred odhodom v Bruselj. Običajnih smrtnikov o njih ne bo nihče nič vprašal, ker bo za to tudi zmanjkalo časa. Zato se prepričanje, da imamo marionetno vlado, ki mora delati vse po diktatu Bruslja, krepi, čeprav smo v hudi gospodarski in finančni krizi zaradi slabih odločitev naših politikov, bankirjev in menedžerjev.

Tako kot je pri nas to že običajno, tudi tokrat potekajo najbolj vroče razprave o varčevalnih ukrepih tik pred njihovim sprejemom. Zato so v teh septembrskih dneh vsi na nogah – od lastnikov in menedžerjev podjetij, kmetov, lastnikov nepremičnin, cerkvene hierarhije, lastnikov gozdov, upokoencev in delojemalcev oziroma njihovih sindikatov, ki so v tej verigi žal najšibkejši člen, saj država ravno od njih najlažje pobere davke in prispevke. Od vseh drugih mora država davke izterjati, delavcem in javnim uslužbencem pa jih pobere že pri izvoru oziroma pri delodajalcu. Zakaj bi se politiki mučili s pobiranjem davkom in si povzročali sive lase, če jih lahko

V pričakovanju novih vladnih ukrepov

KAKO IZ KRIZE?

od delavcev in drugih zaposlencev dobijo v državno blagajno tako elegantno?

Do najavljenih vladnih ukrepov za izhod iz krize so kritični predstavniki domala vseh socialnih slojev in družbenih skupin, saj so ukrepi pretežno varčevalno naravnani. Sedaj gre preprosto za to, kdo bo moral v naslednjih mesecih in letih bolj zategniti pas oziroma kdo bo moral več prispevati v obubožano državno blagajno in kdo bo iz nje dobil manj kot doslej. Gre skratka za razprave o tem, kdo vse bo dobil manjši »kos kruha«, ker so »hlebci kruha«, ki jih »peče« slovensko gospodarstvo, čedalje manjši, saj je gospodarska rast negativna.

Na to, da zgolj varčevanje v sedanjih razmerah ni rešitev, so najbolj konstruktivno opozorile reprezentativne sindikalne centrale v Sloveniji, ki so skupno predlagale celo vrsto ukrepov, s katerimi bi spodbudili gospodarsko rast. Probleme javne porabe v Sloveniji je namreč mogoče rešiti samo z gospodarsko rastjo. Pretirano varčevanje, ki zmanjšuje kupno moč prebivalstva, vodi v še manjše povpraševanje in v še manjšo proizvodnjo. Hkrati pa lahko pretirano varčevanje privede do družbenih konfliktov in porušil socialni mir, saj se očitno noben socialni sloj ni pripravil mirno odreči svojim doslej veljavnim pravicam. V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, v okviru katere deluje tudi Sindikat obrti in podjetništva Slovenije, skupaj z drugimi reprezentativnimi sindikalnimi centralami v Sloveniji pa vidijo izhod iz krize v takšni novi pogodbi med delom in kapitalom, ki bi privedla do oživitve gospodarske rasti in ohranjanja socialne države.

Tudi predstavniki slovenskega gospodarstva vlado pozivajo, naj pospeši aktivnosti za gospodarsko rast. Opozarjajo, da gospodarstvo nujno potrebuje »kisik«, brez katerega ne more več shajati. Gospodarstveniki menijo, da potrebujemo razvojno politiko, ki bo vsebovala tudi gospodarsko politiko in ne bo temeljila le na uravnoteženju javnih financ,

ampak tako, da bomo sanirali gospodarstvo, banke in celotni javni sektor v smeri večje konkurenčnosti, Slovenija se po oceni gospodarstvenikov ni ujela v past varčevanja,

temveč v past zadolževanja, saj se je skupni dolg Slovenije od leta 2008 do danes povečal s 15 na preko 40 milijard evrov. Ob tem pa gospodarstveniki tarnajo, da jim pretijo novi davki in prispevki, ki ne bodo vplivali na stabilizacijo razmer v gospodarstvu, temveč naj bi zmanjšali podjetniške aktivnosti in povečali število brezposelnih.

Ko govorimo o davkih in prispevkih za ohranjanje socialne države, pa je nekaj vendarle dobro vedeti. V ZSSS so izračunali, da so se relativno, glede na povprečno plačo, socialni prispevki delodajalcev od leta 1993 do maja 2013 znižali za 42 odstotkov iz 235 na 134,84 evra. Višina prispevkov za zaposlovanje za delodajalce pa se je v zadnjih dvajsetih letih znižala iz 25,9 evra na 0,91 evra oziroma za nekaj več kot 99 odstotkov.

Ob tem pa se je po podatkih Banke Slovenije dolg podjetij povečal iz 59 odstotkov bruto domačega proizvoda v letu 2004 na 91 odstotkov v letu 2008. Obseg obveznosti iz posojil nefinančnih družb pa se je samo med leti 2006 in 2008 dvignil za 12,4 milijard evrov. Neverjetno, kako enormno se je povečala zadolženost gospodarskih družb samo v dneh letih? In kam je šel denar od teh kreditov? V gospodarske investicije očitno ne!

Zanimivo je tudi, da je proračun iz naslova davka na izplačane plače zgolj med leti 2004 in 2008 dobil preko 2 milijardi evrov. Po letu 2009, ko je država ta davek ukinila, pa so ta sredstva ostala v gospodarstvu. Žal tudi teh sredstev gospodarstveniki niso investirali v nove tehnologije in programe.

Izkušnje kažejo, da se doslej varčevanje ni obneslo, saj so v gospodarstvu, razen redkih izjem, s privarčevanimi sredstvi naredili vse drugo, samo v gospodarski razvoj in nova delovna mesta jih niso investirali. Ta ugotovitev gotovo ni spodbudna za varčevanje v bodoče. Ali pa bo morda tokrat drugače? Bomo videli, kakšne ukrepe in kakšne garancije za to bo ponudila vlada.

Tomaž Kšela

Št. 9, september 2013

Glasilo za delavce v obrti in podjetništvu zagotavljajo SOPS in skladi za izobraževanje delavcev pri s.p.

Ureja uredniški odbor: Gregor Cerar, Bojan Hribar, Tomaž Kšela, Martin Muršič, Jasna Rode Nikolčič in Boris Rugelj.
Glavni in odgovorni urednik: Bojan Hribar.
Glasilo izdaja SOPS.

Naslov uredništva:

Dalmatinova 4, p.p. 97, 1001 Ljubljana,
telefon: 01/434 12 69 in 434 12 71,
telefaks: 01/434 13 11,
E-mail: delavecobrti@siol.net

Kontaktne ure uredništva:

vsak delovnik, od 9. do 11. ure.

Rokopisov in nenaročenih fotografij ne vračamo.

Iz vsebine:

Prihodnja številka izide 15. oktobra 2013

»Nova pogodba med delom in kapitalom za izhod iz krize«	4
Ambiciozen evropski projekt	6
Pogajanja o novi KP za obrt in podjetništvo so v polnem teku	7
Projekt »ProZDRAV - S spoznavanjem in preverjanjem tveganj skupaj do zdravih in varnih delovnih mest«	8
Delavnica o varnem in zdravem delu v okviru projekta ProZDRAV	10
V Čevljarstvu Peta smo si ogledali izdelavo plesnih čevljev	11
Vse več upravičencev za denarno socialno pomoč	12
Zakonska opodbuda za zaposlovanje mladih, brezposelnih delavcev	13
Ministrstvo pripravilo spremembe socialne zakonodaje	14
Sindikalna lista	16

»Nova pogodba med delom in kapitalom za izhod iz krize«

PREDLOGI SINDIKALNIH CENTRAL

Reprezentativne sindikalne centrale: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije, Neodvisnost - Konfederacija novih sindikatov Slovenije, Konfederacija sindikatov 90, Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam, Slovenska zveza sindikatov Alternativa, Zveza delavskih sindikatov Slovenije – Solidarnost in Zveza reprezentativnih sindikatov Slovenije so na začetku septembra pripravile novinarsko konferenco, na kateri so predstavile »Novo pogodbo med delom in kapitalom za izhod iz krize«. Gre za predlog ukrepov, s katerimi želijo reprezentativni sindikati preusmeriti vladno politiko od pretiranega varčevanja k oživitvi gospodarske rasti in ohranjanju socialne države.

V zadnjem času so sindikatom nekateri na vladni in delodajalski strani očitali, češ da so proti vsem predlogom vlade in delodajalcev, svojih rešitev za izhod iz krize pa nimajo. Sedaj so reprezentativne sindikalne centrale predstavile svoj usklajen predlog ukrepov za izhod iz krize ali, kakor so ga sami imenovali, predlog za povečanje blaginje prebivalstva in za zeleno gospodarsko rast.

Razmere so kritične – gospodarstvo še naprej stagnira

Sindikati ugotavljajo, da se je bruto domači proizvod v letu 2012 ponovno znižal, in sicer realno za 2,3 odstotka, padanje gospodarske rasti pa se nadaljuje tudi v letu 2013, saj se je bruto domači proizvod v prvem četrtletju letos realno znižal za 4,8 odstotka. Nadaljuje se tako upadanje potrošnje gospodinjstev in države kot tudi bruto investicij.

Upadanje potrošnje gospodinjstev je posledica stalnega pritiska na zniževanje plač v javnem in zasebnem sektorju in posledica sprejetih ukrepov, ki zmanjšujejo razpoložljivi dohodek in s tem kupno moč prebivalstva. Ne le to, na zavodu za zaposlovanje je bilo konec julija prijavljenih že več kot 117 tisoč registrirano brezposelnih oseb, kar je skoraj za 30 tisoč več kot v istem času leta 2009. Število delovno aktivnih se zmanjšuje; med junijem 2008 in 2013 se je znižalo iz 882.028 na 796.461 oseb, število stečajev pa se povečuje (med januarjem in julijem letos je bilo pričtetih 420 stečajev, kar je skoraj 100 več kot v celotnem letu 2009). Zelo se je povečalo tudi število osebnih stečajev, in sicer kar za 892 glede na leto 2009.

V Sloveniji je v letu 2011 pod pragom tveganja revščine živelo 13,6 odstotka ali 273 tisoč ljudi, poleg njih pa še 113 tisoč socialno izključenih (skupaj 19,3 odstotka). Glavna vzroka za revščino in socialno izključenost sta brezposelnost in nizki dohodki. Tudi minimalna plača v višini 783,66 evra ne omogoča dostojnega življenja in ne zmanjšuje tveganja revščine. Poleg tega se delavci v Sloveniji soočajo z vse bolj intenzivnim kršenjem delovne zakonodaje, saj se je število kršitev na področju delovnih razmerij v letu 2012 glede na leto 2007 skoraj podvojilo (iz 4.746 na 8.323).

Vladni ukrepi ne prinašajo želenih učinkov

Sprejeti ukrepi vlad, ki naj bi nas pripeljali iz krize, po presoji sindikatov omenjenih problemov niso odpravili in jih ne odpravljajo, po drugi strani so revščino in izključenost slovenskega prebivalstva le še povečali. Nadaljevanje krize, ki se le še pogloblja, potrjuje, da politika drastičnega varčevanja ne deluje. Dogaja se prav nasprotno. Pretirano varčevanje povzroča potrebo po nadaljnjem varčevanju in s tem vodi v »past varčevanja«. Pravilo, da drastično varčevanje ne deluje, se ne kaže le v Sloveniji, temveč tudi v drugih državah Evropske unije. Sprejeti ukrepi in predlagani ukrepi povezani z morebitnim ponovnim odpiranjem nedavno sprejete pokojninske in delovnopravne zakonodaje, ki bi poslabšali socialno varnost in pogoje dela zaposlenih, krepili

soki stopnji zaposlenosti, pravični porazdelitvi bogastva in učinkoviti pravni varnosti.

Ukrepi na področju javnih financ in gospodarske politike

Na področju javnih financ, gospodarske politike in trajnostnega razvoja predlagajo uvedbo davčnih blagajn. Uvedba bo po presoji sindikatov povišala javnofinančne prihodke, kar potrjuje tudi primer Hrvaške. Poleg uvedbe davčnih blagajn naj se sprejme nadaljnje ukrepe za zmanjšanje sive ekonomije, predvsem na področju neprijavljenih prihodkov.

Prav tako sindikati predlagajo povečanje davčnega nadzora in aktivnosti za zmanjšanje davčnega dolga. Po njihovem mnenju je namreč ključni problem Slovenije pomanjkanje davčne discipline, pogostost davčnih utaj in odlivov v

Predsedniki sindikalnih central so predstavili predlog ukrepov, s katerimi želijo preusmeriti vladno politiko od pretiranega varčevanja k oživitvi gospodarske rasti in ohranjanju socialne države.

flexibilnost na račun varnosti zaposlenih, predlogi o uvedbi socialne kapice in predlogi o krčenju košarice osnovnih zdravstvenih storitev, so za sindikate nesprejemljivi in poglobljajo konflikt med delom in kapitalom. Razvojno nazadovanje Slovenije je po oceni sindikatov posledica strukturnih slabosti slovenskega gospodarstva in njegove prevelike zadolženosti, neustreznega vodenja in upravljanja podjetij in države (na lestevici koruptnosti se uvrščamo najvišje na svetu).

Cilji so zapisani v Izhodiščih za socialni sporazum 2012-2016

Sindikati so svoj predlog rešitev oziroma ukrepov uskladili s cilji, zapisanimi v Izhodiščih za socialni sporazum 2012-2016. Za te cilje so se že ob sprejemu izhodišč uskladili tako vlada kot vse delodajalske organizacije in reprezentativne sindikalne centrale.

Sindikati so se zavzeli za ukrepe, ki bodo krepili in razvijali socialni dialog, zagotavljali ravnovesje med socialno državo in tržnim gospodarstvom. Dogovorili so se, da si bodo s svojim ravnanjem prizadevali za trajnostni ekonomski in socialni razvoj ter povečanje blaginje ljudi, kar se mora odražati v kakovosti življenja vseh ljudi, vi-

pravne oaze. Davčni dolg je v polletju letos znašal že 1,5 milijarde evrov. Potrebno je narediti pregled pobiranja davkov in prispevkov po posameznih davčnih uradih. Analizo in operativni akcijski načrt se oblikuje v roku enega meseca in temu se prilagodi organizacijska, kadrovsko-operativna struktura delovanja davčne službe. S takim pristopom in načinom lahko pričakujemo povišanje prihodkov proračuna. To je tudi pogoj, da se ne uvaja takoj novih davkov. Odpravi naj se bančno tajnost, davčno tajnost za fizične in pravne osebe, ki so odlivale sredstva v davčne oaze in niso plačale davkov in prispevkov. Banka Slovenije naj oblikuje in pripravi spisek odlivov v davčne oaze, ki se na podlagi podatkov DURS (odmera dohodnine) ali GURS (stvarno premoženje) ustrezno obdavi.

Predlagajo tudi uvedbo skupnih javnih naročil za ves sektor država (ustanovitev ustrezne agencije). S tem se bo povečala transparentnost in učinkovitost, ustvarili pa se bodo tudi prihranki. Hkrati naj pristojni ratificirajo konvencijo št. 94 Mednarodne organizacije dela (MOD), ki govori o javnih naročilih in pravicah delavcev. Ukine naj se obstoječa politika najnižjih cen (prepoved pogajanj o nerealnem zniževanju cen) in vpelje veri-

žna odgovornosti delodajalcev v (pod)izvajalski verigi v razmerju do terjatev delavcev, izloči naj se ponudnike z neporavnanimi obveznostmi in prepreči zlorabo pritožbenih postopkov. V sistemu javnih naročil je potrebno vgraditi sistem upoštevanja kriterijev, ki bodo omogočali presojo in upoštevanje širših pozitivnih učinkov izbire domačega proizvajalca, v kolikor sta njegov izdelek ali storitev primerljiva. Slovenija izgubi po oceni zaradi korupcije tudi do 40 odstotkov vrednosti javnih naročil

Sindikati predlagajo tudi sprejem davka na finančne transakcije. Uvedba davka na finančne transakcije bi po ocenah služb Evropske komisije (EK) pomenila prihranek Slovenije v višini 166 milijonov evrov. Viri iz tega naslova naj se usmerijo v zagotavljanje vzdržnosti socialnih blagajin.

Predlagajo povišanje stopnje davka na dohodek pravnih oseb na 20 odstotkov z možnostjo uveljavitve znižane stopnje v primeru povečanega zaposlovanja za nedoločen čas. Tudi zaradi znižanja te davčne stopnje so se prihodki proračuna v letu 2012 znižali za več kot 90 milijonov evrov.

Reprezentativni sindikati predlagajo zmanjšanje števila občin in oblikovanje pokrajin s postopnim prevzemanjem državnih in občinskih nalog. Od leta 1994, ko je bila uvedena lokalna samouprava, se je število občin povečalo iz 147 na 212; večina od teh pa je nesposobna samofinanciranja. Pokrajine naj se uvede z namenom izboljšanja delovanja uprave ter učinkovitega črpanja kohezijskih sredstev ob upoštevanju skladnega regionalnega razvoja.

Sindikati predlagajo tudi olajšanje in pospešitev črpanja sredstev Evropskih strukturnih skladov. V letu 2013 še vedno obstaja nevarnost izgube sredstev pri Kohezijskem skladu (na področju okoljske in prometne infrastrukture). Zato je potrebno pospešiti prilagoditev zakonodaje, navodil in pravilnikov, ki ovirajo črpanje EU sredstev. Oblikovati prioriteten seznam projektov s področja okolja, pri katerih se po dogovoru z Evropsko komisijo posamezne faze prenesejo v naslednje programsko obdobje.

Ukrepi za sanacijo bank in izboljšanje upravljanja družb v državni lasti

Na področju sanacije bančnega sistema in izboljšanja korporativnega upravljanja družb v državni lasti reprezentativni sindikati predlagajo sanacija bančnega sistema, revizijo vseh kredi-

tov podeljenih brez ustreznih zavarovanj in sprožitve ustreznih kazenskih postopkov zoper odgovorne osebe, povečanje učinkovitosti korporativnega upravljanja, sprejem ustrezne strategije in politike upravljanja z državnim premoženjem.

Ukrepi za boljše delovanje pravne države

Na področju pravne države ter večje transparentnosti in delovanja inšpekcijskih služb sindikati predlagajo objavo seznama delodajalcev, ki delavcem tri mesece zapored ali dvakrat v šestih mesecih v celoti ne izplačujejo plač, revidiranje kazenske zakonodaje in izvzem inšpekcijskih služb iz pravila »minus« 1 odstotek zaposlenih v javnem sektorju. Učinkovito delo inšpekcijskih služb je v precejšnji meri odvisno tudi od števila inšpektorjev, ki naj se poveča. Število inšpektorjev naj se določi na osnovi razmerja do števila poslovnih subjektov.

Sindikati predlagajo tudi spremembe insolventne zakonodaje. Spremembe naj gredo v smeri poenostavitve stečajnih postopkov, hitrejšega in celovitejšega poplčila upnikov (zlasti delavcev), večjega varstva delavcev v insolventnih postopkih, spremembe vrstnega reda poplčila upnikov (delavci pred ostalimi upniki), zaostritve odgovornosti stečajnih upraviteljev ter v smeri zagotovitve večjih možnosti prestrukturiranja oziroma ohranjanja zdravih jeder dolžnikov, boljše zaščite upnikov, z omejitvijo pooblastil organov insolventnega dolžnika v postopku prisilne poravnave, proučitvijo rokov za izpodbijanje pravnih dejanj in drugimi možnimi ukrepi in v smeri pravočasne uvedbe insolventnega postopka ter njihovega učinkovitejšega in hitrejšega teka. Primer izjemno šibkega položaja delavcev v teh postopkih je bil viden iz končnega seznama terjatev upnikov Vegrada, kjer je bilo upnikom priznano 404,3 milijone evrov terjatev, a je stečajna upraviteljica že vnaprej izjavila, da bodo terjatve nekdanjih zaposlenih, ki jim je upraviteljica priznala za 10,9 milijona evrov terjatev, »zelo verjetno ostale nepoplčane«.

Po mnenju sindikatov bi morali izvesti tudi revizijo vseh menedžerskih prevzemov. Po podatkih Agencije za trg vrednostnih papirjev so banke v Sloveniji med leti 1998 in 2010 za 197 prevzemov (izmed skupaj 215) podjetij izdale za 5,6 milijard evrov bančnih garancij. Od 203 podjetij iz industrijske panoge, ki imajo več kot 100 zaposlenih, je bilo kar 46 menedžersko prevzetih. Iz podatkov se vidi, da so se ta podjetja v času krize

sesedala.

Sindikati predlagajo javno objavo oseb odgovornih za podeljevanje »slabih« kreditov. Po uradnih informacijah je obseg slabih posojil v slovenskem bančnem sistemu po zadnjih podatkih zrasel na 7,5 milijarde evrov. Komisija za preprečevanje korupcije (KPK) je v svojem zadnjem poročilu ugotovila, da so bili bančni posli v več obravnavanih primerih odobreni le na podlagi dogovora z vodstvenimi in vodilnimi osebami posameznih bank. V teh primerih gre predvsem za posle, ki jih sicer ne bi bilo mogoče odobriti, če bi upoštevali večino veljavnih bančnih kriterijev in pogojev. KPK je leta 2010 začela voditi preiskavo posameznice ob pridobitvi osebnega kredita, iz tega pa je sledila preiskava pregleda 40 poslov, ki so jih odobrile banke v večinski državni lasti in ki obsegajo 1,6 milijarde evrov. V teh postopkih so zaznali 30 sumov različnih kaznivih dejanj, podali so tudi šest ovadb državnemu tožilstvu.

Reprezentativni sindikati predlagajo tudi, da bi spremenili zakon o gospodarskih družbah tako, da se bo preprečilo »verizenje podjetij«.

Ukrepi na področju trga dela

Na področju trga dela in pogojev dela sindikati predlagajo vzpostavitev nacionalnega sistema plačanega pripravništva tudi s pomočjo evropskih strukturnih skladov, pilotno uvedba elektronskih registracijskih kartic v delovnem okolju, spremembo definicije minimalne plače, deregulacijo poklica le s soglasjem socialnih partnerjev, oblikovanje skupne nacionalne platforme za zaposlovanje s pomočjo sistemskih spodbud, povečanje sredstev za programe aktivne politike zaposlovanja in njihove priprave skupaj s socialnimi partnerji, razširitev programa »Projektno učenje za mlade – PUM«, spodbujanje ustreznih lokalnih programov socialne ekonomije, ustrezno ureditev študentskega dela, konkretne ukrepe na področju poklicnega zdravja in obdavičev »cenejših oblik dela«.

Na področju izobraževanja, raziskav in razvoja sindikati predlagajo vzpostavitev nacionalnega sklada za izobraževanje in usposabljanje zaposlenih ter vzpostavitev nacionalnega patentnega sklada.

Na področju zdravstva reprezentativni sindikati predlagajo sprejem zakona, ki bo ohranil dostopnost do celovitega zdravstvenega varstva v okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja, sistemsko obvladovanje investicij v zdravstvu in centralni smotrni način naročanja opreme, zdravil z izločitvijo posrednikov, določitev delovnih normativov in standardov kakovosti v mreži javnega zdravstvenega varstva na ravni države in optimizacijo organizacije delovnega časa v mreži javne zdravstvene dejavnosti, združitve dopolnilnega in obveznega zdravstvenega zavarovanja ter določitev trajnih proračunskih virov za obvezno zdravstveno zavarovanje

Na področju socialnega dialoga sindikati predlagajo krepitev pomena kolektivnih pogodb ter spoštovanje in okviru socialnega dialoga sprejetih dogovorov.

Skratka, reprezentativni sindikati predlagajo cel niz ukrepov in rešitev za izhod iz krize. Ali njim bi vlada prisluhnila ali bo vztrajala pri politiki drastičnega varčevanja, pa bo kmalu pokazal čas. Vsekakor so razmere tako resne, da bi se morali socialni partnerji s pomočjo socialnega dialoga zediniti za najboljše ukrepe, ter jih nato s skupnimi močmi tudi uresničiti.

Priredil T. K.

Avgusta 0,3-odstotna inflacija

2,2-ODSTOTNA LETNA RAST CEN

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije so se cene življenjskih potrebščin avgusta v primerjavi s preteklim mesecem v povprečju zvišale za 0,3 %. Rast cen na letni ravni se je avgusta 2013 nekoliko znižala in je zdaj 2,2-odstotna (v enakem obdobju lani je bila 2,9-odstotna). Povprečna 12-mesečna rast je bila 2,3-odstotna (v enakem obdobju lani 2,5-odstotna). V prvih osmih mesecih letos je bila rast cen 1,4-odstotna (v enakem obdobju lani 1,8-odstotna).

Letno rast cen so najbolj zvišale višje cene hrane in brezalkoholnih pijač (za 0,7 odstotne točke). V tej skupini so izstopale podražitve sadja in zelenjave (za 18,4 oz. 8,8 %) ter mesa (za 6,1 %). Dražje gostinske storitve (za 13,4 %) so inflacijo zvišale za 0,5 odstotne točke; 0,4 odstotne točke pa so k letni inflaciji prispevale še dražje alkoholne pijače in tobak ter višje cene v skupini stanovanje.

Cene storitev so se v enem letu v povprečju zvišale za 3,5 %, cene blaga pa za 1,6 %

B. H.

DialogeS - s socialnim dialogom do boljših pogojev dela in zaposlovanja v obrti in podjetništvu

AMBICIOZEN EVROPSKI PROJEKT

Zdrženje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS) bo skupaj s Sindikatom obrti in podjetništva Slovenije (SOPS) izvedel projekt »DialogeS – ZDOPS in SOPS skupaj v socialnem dialogu do predlogov izvedbenih rešitev na področju pogojev dela in zaposlovanja v obrti in podjetništvu«. Projekt, s katerim želita partnerja z okrepljenim bipartitnim socialnim dialogom izboljšati pogoje za delo, zaposlovanje in vseživljenjsko učenje v obrti in podjetništvu, bo delno financiran iz sredstev Evropske unije.

Strateški cilji projekta DialogeS

»ZDOPS kot nosilec projekta in SOPS kot partner v projektu želita s projektom doseči več strateških ciljev,« poudarja generalni sekretar ZDOPS Igor Antauer, ki je skupaj z generalnim sekretarjem SOPS Martinom Muršičem projekt DialogeS prijavil na javni razpis, na katerem je z njim uspel. Po Antauerjevih besedah želita partnerja doseči okrepitev bipartitnega socialnega dialoga v

Poleg tega želita partnerja pripraviti predloge za boljšo ureditev delovnega okolja in organizacije dela z namenom uveljavitve medgeneracijskega sodelovanja, usklajevanja zasebnega in poklicnega življenja ter ureditve učinkovitega mirnega reševanja individualnih delovnih sporov v bipartitnem socialnem dialogu na področju obrti in podjetništva.

Projekt bo koristen za vse deležnike

V projekt bo vključenih več deležnikov: ZDOPS in njegovi organi, SOPS in njegovi organi, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (ZRSZ) in strokovna javnost. Projekt bo imel vpliv na vse deležnike. Tako bo prispeval k ozaveščanju deležnikov in ciljnih skupin glede v projektu obravnavane problematike. Poleg tega bo prispeval k povečanemu medsebojnemu zaupanju članov ZDOPS in SOPS, kar bo trajna osnova za bolj konstruktivno dolgoročno sodelovanje pri pripravi podlag in predlogov za varnejše in bolj prožno zaposlovanje. Projekt bo vplival na povečanje sinergije pri razvoju aktivnih politik trga dela med deležniki. Poleg tega bodo deležniki osvojili nova znanja in izkušnje preko transnacionalnih aktivnosti (prenos dobrih praks). Strokovna javnost in inštitucije na trgu dela pa bodo pridobile informacije o novih možnostih kreiranja in izvajanja aktivnih politik trga dela preko sodelovanja s socialnimi partnerji.

Močan vpliv na ciljne skupine

Omeniti velja tudi pričakovani vpliv projekta na vse ciljne skupine. Te skupine so: obrtniki in podjetniki (delodajalci s poudarkom na delodajalcih v obrti in podjetništvu), delavci v obrti in podjetništvu, funkcionarji in zaposleni ZDOPS, funkcionarji SOPS in zaposleni v sindikalnih organizacijah, zaposleni v obrtno-zborničnem sistemu (območne obrtno-podjetniške zbornice, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije - OZS) in zaposleni v postopku izgube zaposlitve. Projekt bo privedel do povečanja medsebojnega zaupanja delavcev in delodajalcev. Omogočil bo hitrejšo in lažje zaposlovanje ter večjo mobilnost, ki v daljšem obdobju privede do povečanja konkurenčnosti. Brezposelnim osebam bo projekt odprl nove zaposlitvene možnosti, hkrati pa bo vplival na izboljšanje organizacije dela in pozitivno vplival na usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja ter izboljšano medgeneracijsko sodelovanje. Projekt bo vplival tudi na zmanjševanje »zaposlitvenega krča« pri delodajalcih ter na lažji prehod v zaposlitev že v odgovornem roku. Poleg tega bo vplival na večjo ozaveščenost javnosti o koristih ukrepov in učinkov aktivnih politik trga dela. Projekt bo prispeval tudi k večji ozaveščenosti in obveščenosti zaposlencev v obrtno-zborničnem

sistemu o koristih ukrepov aktivnih politik trga dela in o možnostih prilagajanja ukrepov trga dela obrtnikom in podjetnikom.

Martin Muršič: »V okviru skupnega projekta bomo pripravili tudi predloge za boljšo ureditev delovnega okolja in organizacije dela, z namenom uveljavitve medgeneracijskega sodelovanja ter ureditve učinkovitega mirnega reševanja individualnih delovnih sporov na področju obrti in podjetništva.«

Projekt DialogeS »pokriva« velik segment gospodarstva

Sicer pa, kakor poudarjajo avtorji projekta, ZDOPS in SOPS pokrivata velik in raznolik segment gospodarskih panog, ki jim je skupni imenovalec obrt in podjetništvo, kar pomeni, da bodo projektne aktivnosti dosegle in učinkovale na obsežen sektor obrti. V projekt bodo vključevali delodajalce in delavce v obrti in podjetništvu ter jih povezovali z brezposelnimi, ki so možni potencialni zaposleni v obrti in podjetništvu.

Avtorji projekta so izhajali iz spoznanja, da sektor obrti v Sloveniji zaposluje 137.612 oseb (podatek je iz leta 2011) vključno z nosilci obrti. To pomeni, da je v tem sektorju v primerjavi z realnim sektorjem več kot 25 odstotkov zaposlenih oseb. Razpršenost teh obratov je zelo velika, saj je kar 51.651 obrtnih obratov, ki v povprečju zaposlujejo skupaj z nosilci le 2,7 delavca na obrtni obrat. To pomeni, da je kohezivna moč tako velikega števila subjektov relativno majhna in je za povezovanje potreben velik napor.

Glede na število obratov jih kar 58,8 odstotka zaposluje samo nosilca, v razredu od 1-3 delavca je 27,8 odstotka obrtnih obratov,

Igor Antauer: »S sodelovanjem v projektu DialogeS želimo okrepiti bipartitnega socialni dialoga v obrti in podjetništvu, zaradi priprave predlogov aktivnih politik trga dela na podlagi novega Zakona o delovnih razmerjih in novele Zakona o urejanju trga dela.«

obrti in podjetništvu zaradi priprave predlogov aktivnih politik trga dela na podlagi novega Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1) in novele Zakona o urejanju trga dela (ZUTD). Prav tako nameravata pripraviti podlag za spodbuditev priprave predlogov rešitev za izboljšanje pogojev dela, zaposlovanja, ukrepov APZ in vseživljenjskega učenja v obrti in podjetništvu.

med 4-9 zaposlenih delavcev jih je 9 odstotkov, od 10-49 delavcev je 4,2 odstotka in od 50 in več delavcev zaposluje 0,2 odstotka obrtnih obratov (vir: Obrt v številkah 2012; OZS, Ljubljana 2012).

Zaradi ekonomske in gospodarske krize število zaposlenih v obrti upada, ne samo v gradbeništvu, ki ga je kriza najbolj prizadela, ampak tudi v ostalih dejavnostih. Preteklo leto se je splošna rast zaposlovanja zmanjšala v obrti za 2,3 odstotka. Število zaposlenih pri samostojnih podjetnikih je upadlo za 3,9 odstotka in pri gospodarskih družbah za 1 odstotek. Kljub temu, da število obrtnih obratov relativno ne upada, je upad zaposlenosti v zadnjih letih bistven, kar je delno tudi posledica tega, da se precej oseb tudi s programi aktivne politike zaposlovanja samozaposluje z namenom ureditve svojega minimalnega socialno-ekonomskega položaja in bistveno manj s ciljem razvoja podjetniških idej in rasti. Na to kaže tudi trend upadanja prihodkov po obrtnih obratih in njihovih izkazanih dobičkov.

Projekt bo še utrdil socialni dialog in socialni mir

Avtorji projekta ugotavljajo, da je ne glede na vse povedano socialni mir v sektorju obrti relativno stabilen. Ta sektor praktično ne pozna stavk in delavskih protestov, kar je povezano s tem, da v obrti in podjetništvu urejajo medsebojne odnose stabilno in tradicionalno že več kot 40 let s kolektivnimi pogodbami brez prekinitev. Tako je ta kolektivna pogodba, ki se danes imenuje »Kolektivna pogodba za obrt in podjetništvo« naslednica prve kolektivne pogodbe, ki so jo sklenili 1971 leta še v času Jugoslavije. Delno k stabilnosti odnosov med delodajalci in delavci prispeva tudi njihovo

večja medsebojna povezanost, saj so odnosi glede na število zaposlenih v obrtnih obratih na zelo osebni ravni, kar je lahko prednost, hkrati pa lahko to povzroča tudi napetosti na osebnostni ravni.

Poleg ekonomske in gospodarske krize je po sporočilih, ki jih ZDOPS in SOPS dobivata s terena, prisoten v slovenski obrti in podjetništvu tako imenovan »zaposlitveni krč«, ki je posledica nestabilnega trga naročil, neustrezne podpore finančnega sektorja in administrativnih ovir.

Novela Zakona o urejanju trga dela bo sicer ob ustrezni implementaciji omogočila bistven preskok, saj bodo delavci že v odpovednem roku deležni ukrepov zavoda za zaposlovanje, vendar pa novela ne bo prinesla pričakovanih rezultatov, če ne bo učinkovitega sodelovanja med delodajalci in zavodom za zaposlovanje. K njihovemu večjemu sodelovanju bo prispeval tudi projekt DialogueS.

Sodelovanje s partnerji iz Avstrije, Nemčije in Nizozemske

V okviru projekta DialogueS načrtujejo tudi transnacionalne aktivnosti, saj avtorji menijo, da je za Slovenijo mednarodno sodelovanje nujno, še posebej z članicami Evropske unije. Strategije sprejete na ravni Evropske unije imajo deloma različne izvedbene oblike med državami članicami, zato je poznavanje drugih (uspešnejših) praks in situacij pomembno. Na drugi strani pa imamo mednarodno sodelovanje podjetij in mobilnost delavcev, kar tudi zahteva poznavanje ureditev s strani obeh projektnih partnerjev.

Avtorji projekta so izbrali sodelovanje z Avstrijo zaradi sosedske bližine in s tem velike intenzivnosti sodelovanja, kot tudi zaradi

uspešnega gospodarstva. Nemčijo so izbrali zaradi dokaj močne gospodarske navezanosti, njenega uspešnega okrevanja iz zadnje gospodarske krize in omogočanja delovnih mest tujcem/migrantom. Nizozemsko pa so izbrali zaradi lažje primerljivosti glede na njeno velikost gospodarstva, uspešnega gospodarskega okrevanja in našega skromnejšega poznavanja njihovih ureditev in načrtov.

Bogat nabor aktivnosti in veliko trajnih učinkov

V okviru projekta bodo izvedli celo vrsto aktivnosti, ki jih na tem mestu zaradi prostorske omejenosti ni mogoče povzeti. Projekt DialogueS pa bo dal tudi konkretne rezultate: portal za projekt DialogueS; tiskovno konferenco; več člankov; publikacijo z vsebinami projekta in predlogi za izboljšanje politik in ukrepov trga dela; Kolektivno pogodbo obrti in podjetništva s komentarjem na zgoščenki; tri zloženke; 365 udeležencev na usposabljanjih; tri usposabljanja obrtnikov in podjetnikov; sedem usposabljanj delavcev v obrti in podjetništvu (Žužkovi dnevi, posvet, usposabljanja); dve konferenci (problemska in zaključna); štiri študijske obiske; analizo o mnenjih delodajalcev o uporabnosti ukrepov trga dela in zelenih ukrepih ter potrebah delodajalcev; metodologijo in model priprave projekcije potreb trga dela pri malih delodajalcih; študijo o stanju na področju fleksibilnosti s predlogi možnih rešitev ter še bi lahko naštevali.

Kakorkoli že, v ZDOPS in SOPS so se lotili zahtevnega projekta, ki bo od vseh sodelujočih terjal veliko naporov. Zato pa bodo tudi rezultati temu primerni.

Prisedil T. K.

Pogajanja o novi KP za obrt in podjetništvo so v polnem teku

VSE JE ŠE ODPRTO

V teh septembrskih dneh potekajo intenzivna pogajanja o novi kolektivni pogodbi za obrt in podjetništvo. Pogajalski skupini Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije

GIZ (ZDOPS) in Sindikata obrti in podjetništva Slovenije (SOPS) sta se prvič sestali že konec junija. Člani obeh pogajalskih skupin so na prvem sestanku izmenjali stališča o posameznih

poglavjih in vprašanjih iz panožne kolektivne pogodbe, ki naj bi jih uredili na novo ali drugače kot doslej (časovna veljavnost kolektivne pogodbe, vključitev podpisnikov v reševanje sporov na ravni obratovalnic, zneski osnovnih plač in vrednotenje mojstrskih nazivov, izobraževalni in stanovanjski skladi, posebne ugodnosti za člane SOPS in člane ZDOPS, možnost razširjene veljavnosti kolektivne pogodbe in še nekatera vprašanja). Že na prvem sestanku so se pogajalci dogovorili, da čez poltve strokovna skupina (po dva pogajalca z vsake strani) pripravi tako imenovan »surovec« kolektivne pogodbe, jeseni pa se začnejo interesna pogajanja.

Dogovor so uresničili, saj se je strokovna skupina čez letoje sestala šestkrat ter na strokovni ravni pripravila gradivo za intenzivna interesna pogajanja, ki so se začela že konec avgusta. Septembra sta se oziroma se še bosta pogajalski skupini sestali šestkrat, na začetku oktobra pa še dvakrat. Termine za nadaljnji potek pogajanj bodo še uskladili.

Pogajanja za zdaj tečejo uspešno, vendar pa so se pogajalci dogovorili, da ostane vse odprto, dokler ni vse dogovorjeno.

T. K.

Pogajalski skupini Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije GIZ in Sindikata obrti in podjetništva Slovenije se intenzivno pogajata o novi Kolektivni pogodbi za obrt in podjetništvo.

Projekt »ProZDRAV - S spoznavanjem in preverjanjem tveganj skupaj do zdravih in varnih delovnih mest«

POUDAREK NA OZAVEŠČANJU

Projekt »ProZDRAV - S spoznavanjem in preverjanjem tveganj skupaj do zdravih in varnih delovnih mest«, ki ga je na podlagi javnega razpisa za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2013 in 2014 finančno podprl Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, skupaj izvajata Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS) in Sindikat obrti in podjetništva Slovenije (SOPS). Namen projekta je ozavestiti delodajalce in delavce v obrti in podjetništvu, da je skrb za varno in zdravo delo tako z vidika delodajalcev kot delavcev, saj na dolgi rok vsem prinaša poleg zdravja tudi ekonomske koristi.

V obrti si ne morejo privoščiti specialistov za varnost in zdravje pri delu

Po besedah generalnega sekretarja ZDOPS Igorja Antauerja si obrtni obrati zaradi svoje majhnosti in majhne ekonomske moči ne morejo privoščiti zaposlenih specialistov na področju varnosti in zdravja pri delu, zato najemajo za to področje zunanje sodelavce, ki jim pripravljajo dokumentacijo v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu. To pa v praksi ne daje ustreznih rezultatov. Ozaveščenost nosilcev obrti je majhna, kar je razumljivo, glede na način izvajanja dejavnosti, pa tudi glede na izobrazbeno strukturo nosilcev obrti. Vse to botruje relativno velikemu številu nezgod pri delu, kakor tudi boleznim, ki so povezane z delom. Tudi ozaveščenost glede splošnega zdravja tako pri nosilcih obrti, kakor pri njihovih zaposlenih je nizka.

Zato je po besedah generalnega sekretarja SOPS Martina Muršiča toliko pomembnejše, da se v aktivnosti, ki bodo povečale varno in zdravo delo, vključita oba socialna partnerja, tako Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS), kakor tudi Sindikat obrti in podjetništva Slovenije (SOPS). Samo s skupnimi aktivnostmi lahko dosežeta, da bo ozaveščanje in izvajanje aktivnosti prineslo pričakovane rezultate, ki bodo povečali inovativnost in konkurenčnost tako podjetij, kakor tudi pri njih zaposlenih delavcev.

S projektom ProZDRAV do večje ozaveščenosti delodajalcev in delavcev

Glede na zgoraj opisano stanje je namen projekta usmerjen v povečanje ozaveščenosti o pomenu varnosti in zdravja pri delu, ki ne bo usmerjen samo v izpolnjevanje formalnih pogojev za opravljanje dejavnosti (izjava o varnosti z oceno tveganja, ki jo običajno napiše zunanji izvajalec in se ne ponotranji niti pri nosilcu obrti, niti pri njem zaposlenih), temveč predvsem v spoznavanje konkurenčne kori-

stnosti ravnanja v smeri večjega zdravja in varnosti zaposlenih. Ozaveščanje in ustvarjanje pogojev za varnejše in zdravo delo z ustreznimi orodji, ki se na pragmatičen način približajo tako nosilcem obrti, kakor tudi pri njih zaposlenim delavcem, bo zmanjšalo »izpad« delovne sile, povečalo prihodke obrtnege obrata, s tem tudi dobiček in ne bo ogrožalo ostalih delovnih mest. Zmanjšal se bo pritisk na zdravstveno blagajno - tudi v obdobju do 30 dni, ko sicer delodajalec pokriva nadomestilo plače, vendar Zavod za zdravstveno

identifikacijo in vrednotenje tveganj pri delu in s tem tudi zmanjšanje tveganj in izboljšanje zdravstvene in varnostne ozaveščenosti. To velja tako podjetju, kakor tudi pri mladostnikih, ki se bodo prej ali slej vključili v delovne procese, saj je izobraževalna kultura na tem področju odločno premajhna. Za preverbo in prenos znanj in dobrih praks pa bodo vključili tudi prenos znanj izkušenj, tako iz domačih institucij, kakor tudi iz tujine. Pri tem bodo skušali povečati in izboljšati tudi medinstitucionalno sodelovanje v Sloveniji.

Na delavnici okviru projekta ProZDRAV, ki je bila izvedena na letošnjem MOS v Celju, je dr. Metoda Dodič Fikfak na praktičnih primerih pokazala, kako lahko delodajalci in zaposleni s svojim ravnanjem prispevajo k zmanjšanju poškodb in bolezni na delovnem mestu.

zavarovanje Slovenije (ZZZS) pokriva ostale stroške, kot so zdravstveni pregledi, preiskave, zagotavljanje zdravil, operativni posegi, rehabilitacije in podobno.

Trajna skrb za varnost in zdravje pri delu

Tako nosilcem obrti, kakor pri njih zaposlenim nameravajo nosilci projekta ProZDRAV z ozaveščanjem, usposabljanjem in ustvarjanjem pomagati in orodij pomagati k izboljšanju delovnih pogojev za večjo varnost ter jih ozavestiti, da je za dobro organizacijo dela, produktivnost in inovativnost (in s tem tudi ohranjanje delovnih mest ter ustvarjanje novih delovnih mest) potrebno izpolnjevati zdravstvene zahteve, predvsem na preventivni ravni. Prav tako nameravajo preko projekta delodajalce in delavce v obrti ozavestiti o spoznanjih glede vzrokov in posledic bolezni in poškodb, ki so povezane z delom. Hkrati pa ponuditi načine in tudi delno modele izvajanja preventivnih ukrepov, ki bodo usmerjeni v

Pomembni cilji projekta

Projekt ProZDRAV ima več ciljev. V prvi vrsti je cilj projekta ozaveščanje ter izdelava orodij in njihova implementacija za doseganje večjih koristi pri ustrezni varnosti in zdravju za zaposlene in tiste, ki bodo še prišli na trg dela. Tako Evropska raziskava o novih in nastajajočih tveganjih (Esener 2012) ugotavlja, da te koristi lahko vključujejo: zmanjšanje stroškov in tveganj - manj odsotnosti z dela in nižja fluktuacija zaposlenih, manjše število nezgod, manjša nevarnost pravnih sporov; večji ugled med dobavitelji in partnerji; povečan sloves podjetja, kot družbeno odgovorne gospodarske družbe med vlagatelji, strankami in skupnostmi; večja produktivnost - zaposleni so bolj zdravi, bolj srečni in bolj motivirani.

Nujen je učinkovit in odprt dialog

V praksi je poleg ozaveščanja o pomenu zdravja in varnosti v podjetjih bistveno tudi vključevanje delavcev v vse aktivnosti, ki k te-

mu prispevajo. Po navedbah avtorjev projekta v praksi to pomeni: učinkovit in odprt dialog, kar pomeni, da se dejavno prisluhne pomislekom ene in druge strani; skupno reševanje težav in odločanje; vključevanje v oblikovanje politik in praks na področju varnosti in zdravja; vključevanje zaposlenih v spodbujanje in zagotavljanje varnih in zdravih delovnih razmer ter polno sodelovanje delavcev z delodajalci, da bi izboljšali varnost na delovnem mestu, zdravje in dobro počutje. Ravno zaradi vseh teh razlogov je ZDOPS v projekt ProZDRAV kot partnerja vključilo SOPS, ki bo s svojimi aktivnostmi in vplivom ozaveščal, spodbujal in usposabljal delavce na splošnem področju, kakor tudi glede konkretnih ciljev projekta.

Vsi cilji oziroma podcilji projekta so po navedbah avtorjev projekta kot neločljiva celota zaradi logičnega sosledja aktivnosti usmerjeni v izdelavo, testiranje in uvedbo orodja OiRA, kot pomembnega preventivnega orodja za povečanje varnosti in zdravja pri delu. Ciljane aktivnosti, ki zmanjšujejo raven tveganj zaposlenih, izboljšana zdravstvena in varnostna ozaveščenost, vzročna zveza med vzroki in posledicami poklicnih bolezni,

povezava med zdravstvenim stanjem zaposlenih in organizacijo dela, vodijo do izboljšanih delovnih pogojev, kar vse potrebuje večjo ozaveščenost in prenos dobrih praks iz slovenskega okolja in tujine. Vse to je predpogoj za to, da bodo v projektu z nacionalno prilagoditvijo in uvedbo orodja OiRA prispevali k namenu in cilju projekta ProZDRAV.

Po besedah generalnega sekretarja Martina Muršiča je bil SOPS, ki je partner v projektu ProZDRAV, že doslej aktiven na številnih področjih, ki jih vključuje projekt. Zato bo kot predstavnik več kot 110.000 zaposlenih v obrti in malem podjetništvu sodeloval pri pripravi projektnih rešitev in pri prenosu dobrih praks, hkrati pa bo skrbel za ozaveščanje in usposabljanje svojih sindikalnih zaupnikov in članov. Na ta način bo SOPS tvorno prispeval k uporabnosti projektnih aktivnosti in doseganju zastavljenih ciljev. SOPS bo kot partner odgovoren za izvedbo dela aktivnosti in za tvorno integracijo vsebin z ZDOPS.

Zahteve projekt – pomembni rezultati

ZDOPS in SOPS sta se lotila zahtevnega projekta. V njegovem okviru bosta izvedla ce-

lo vrsto aktivnosti, ki jih bomo sproti spremljali tudi v našem glasilu Delavec v obrti in podjetništvu. Ker je projekt zahteven, bodo tudi rezultati temu primerni in pomembni.

Naj navedemo samo nekatere pričakovane rezultate. Gre za to, da bodo skozi projekt ProZDRAV pridobili prilagojeno, preizkušeno in delujoče spletno orodje OiRA 3 dejavnosti; spletno stran oziroma portal projekta, objavljene članke v Obrtniku, Podjetniku in Delavcu, orodje OiRA TV spot (promocija in ozaveščanje), publikacijo o promociji zdravja, več drugih publikacij, zloženko orodja OiRA za delojemalce/delodajalce in dve zloženki na to temo, analizo vprašalnika o uspešnosti usposabljanj; analizo vprašalnika o uporabnosti OiRA orodja in še bi lahko naštevali. Izvedli bodo tudi študijske obiske v tujini (Nizozemska, Nemčija, Luksemburg in Španija) ter problemsko in mednarodno zaključno konferenco projekta. Prav tako bodo temu projektu posvetili Žužkovke dneve 2014 in posvet delodajalcev ter dve delavnici na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju. Tako za delodajalce kot delavce pa bodo organizirali celo vrsto usposabljanj.

Priredil T. K.

Pravnica odgovarja

Andreja Toš Zajšek,
univ. dipl. prav.

Delavko zaposleno pri samostojnem podjetniku zanima, kako so zakonsko urejena povračila stroškov v zvezi z delom.

Pravico do povračila stroškov v zvezi z delom, za zaposlene v zasebnih družbah, ureja 130. člen Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1), ki nalaga delodajalcu, da delavcu zagotovi povračilo stroškov za prehrano med delom, za prevoz na delo in z dela ter povračilo stroškov, ki jih ima delavec na službeni poti. Konkretno višino povračila stroškov določa Kolektivna pogodba za obrt in podjetništvo oziroma posamezne

kolektivne pogodbe dejavnosti.

Že sama besedna zveza »povračilo stroškov v zvezi z delom« nakaže, da je govora o dejansko nastalih stroških, ki jih ima delavec s prihodom na delo in odhodom z dela. Za uresničitev te pravice - povračila stroškov za prihod na delo in odhod z dela ni pomemben podatek o stalnem ali začasnem bivališču delavca, temveč podatek o kraju iz katerega delavec dejansko dnevno prihaja na delo in v katerega se vrača z dela.

V vsakdanjem življenju se srečujemo z različnimi situacijami, ko delavec tekom trajanja delovnega razmerja dejansko spremenijo kraj bivanja ali ko delavec med delovnim tednom dejansko biva v kraju kjer dela in se ob koncu tedna (v času ko ne dela) vrača v kraj stalnega ali začasnega bivališča.

V obeh primerih mora delavec o dejanskem kraju bivanja kakor tudi spremembi kraja bivanja seznaniti delodajalca, ne glede na to ali mu pripada večje ali manjše nadomestilo stroškov za prihod na delo in odhod z dela. Ta dolžnost delavca izhaja iz Zakona o prijavi bivališča, posredno pa tudi iz narave poštenega pogodbenega odnosa med delavcem in delodajalcem.

Za stari ZDR je veljajo, da delavcu pripada povračilo dejanskih stroškov za prihod na delo in odhod z dela tudi v primeru, ko se je delavec preselil v drugi, bolj oddaljen kraj (od kraja kjer opravlja delo). Novi ZDR-1 tega ne določa več tako. Novi 3. odstavek 130. člena ZDR-1 določa, da ima delavec pravico do povračila povečanih stroškov le v primeru, če je tako določeno v kolektivni pogodbi na ravni dejavnosti oziroma če se delavec in delodajalec o tem sporazumeta.

Novi ZDR pa je prinesel še eno novost. Če so se delodajalci v preteklosti spraševali, kdaj zapadejo v plačilo stroški, ki jih ima delavec v

zvezi z delom, je ta dvom sedaj odpravljen. Četrti odstavek 131. člena namreč določa, da je delodajalec je dolžan delavcu povrniti stroške v zvezi z delom mesečno v skladu s 134. členom tega zakona. Zapisano pa pomeni, da mora delodajalec te stroške obračunavati in izplačati najmanj enkrat mesečno, da čas med obračuni stroškov ne sme biti daljši od enega meseca in seveda, da se izplačajo najkasneje 18 dni po preteku plačilnega obdobja. To preprosto pomeni, da se delavcu izplačujejo skupaj s plačo.

Novost ZDR-1 je tudi v tem, da zakon zahteva od delodajalca, da najkasneje do konca plačilnega dne (če ne drugače, najkasneje od konca 18. dne po preteku plačilnega obdobja) izda pisni obračun, iz katerega so razvidni:

- podatki o delavcu in delodajalcu;
- podatki o plači;
- nadomestilu plače;
- povračila stroškov v zvezi z delom in drugi prejemki, do katerih je delavec upravičen na podlagi zakona, kolektivne pogodbe, splošnega akta delodajalca ali pogodbe o zaposlitvi;
- obračun in plačilo davkov in prispevkov;
- plačilni dan.

Torej plačilna lista obvezno vsebuje tudi podatke povračilu stroškov v zvezi z delom.

Tukaj se pa v praksi zastavlja vprašanje, ali na plačilno listo sodi tudi povračilo stroškov, ki delavcu nastanejo na službeni poti? V prvi vrsti je treba povedati, da imamo dobre in slabe prakse. So delodajalci, ki te stroške delavcu povrnejo takoj po zaključku službene poti, druge, ki jih obračunajo in izplačajo ob izplačilu plače in tretje, ki tega ne počnejo radi in potrebujejo spodbude! Ravno zaradi teh je bilo potrebno dopolniti zakon.

Zakon delodajalcu ne onemogoča, da ohrani dosedanje prakso in te stroške plačuje sproti, torej takoj po nastanku. Ker so ti stroški že poravnani jih ni mogoče več vključiti v plačilno listo. Za tiste delodajalce, ki so že do sedaj obračunavali in plačevali te stroške ob izplačilu plače, zakon zahteva, da se te stroške izkaže tudi na plačilni listi. In za tisto tretjo skupino, ki se je do sedaj izmikala plačilu teh stroškov, da vendar ne prezrejo zakonske obveze obračuna, izplačila in izkaza (plačilna lista) teh stroškov.

Nikakor ne kaže prezreti dejstva, da je neizplačilo plače oziroma neizdana plačilna lista, obravnavana kot prekršek, za katerega se lahko za manjšega delodajalca izreče denarna kazen v razponu od 1.500 € do 8.000 €.

Delavnica o varnem in zdravem delu v okviru projekta ProZDRAV

PREVENTIVA - ODLIČNA NALOŽBA

V okviru projekta »ProZDRAV – S spoznavanjem in preverjanjem tveganj skupaj do zdravih in varnih delovnih mest«, ki ga je na podlagi javnega razpisa za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2013 in 2014 finančno podprl Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, so na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju organizirali delavnico »Odlična naložba za vse je preventiva za varno in zdravo delo – preventiva se večkrat povrne in nič ne boli!«. Nosilec tega zanimivega projekta je Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS), partner v projektu pa je Sindikat obrti in podjetništva Slovenije (SOPS). Na delavnici v Celju je uvodoma o tveganjih na delovnem mestu ter o preventivi spregovorila prof. dr. Metoda Dodič Fikfak, dr. med., specialistka medicine dela, prometa in športa.

Organizatorji so na delavnico poleg delodajalcev in delavcev v obrti pritegnili tudi številne dijake in študente, saj lahko ravno mladi največ naredijo za svoje zdravje, če so ozaveščeni in če se začnejo pravočasno preventivno obnašati.

Dodič Fikfakova je povedala, da so v Sloveniji med najpogostejšimi vzroki za bolniške izostanke z dela bolezni mišično-kostnega sistema, poškodbe in zastrupitve zunaj dela in poškodbe ter zastrupitve pri delu. Gre za vzroke, ki bi jih s preventivnim delovanjem in ozaveščanjem delavcev lahko bistveno zmanjšali, na kar kažejo tudi izkušnje iz nekaterih drugih držav. Pri bolniških izostankih zaradi mišično kostnih bolezni pa je tako. Dokler so delavke in delavci mladi, tega problema nimajo, po desetletju ali dveh se začnejo srečevati s problemi, v najbolj

ustvarjalnih letih pa so zaradi mišično kostnih bolezni velikokrat na bolniškem dopustu. Če bi pravočasno začeli ravnati preventivno, bi se temu problemu mnogi lahko izognili.

Ko je Dodič Fikfakova govorila o dejavnih tveganjih na delovnem mestu, je posebej opozorila na ergonomske, fizikalne, kemijske, psihološke in organizacijske.

Mladim in drugim udeležencem delavnice je posebej položila na srce, naj upoštevajo ergonomske dejavnike. Na tem področju veljajo načela, ki bi se jih morali držati kot »božjih zapovedi«. Prvo načelo govori o tem, da mora človek delati v naravnem položaju. Drugo načelo uči, da je treba pri delu ohranjati dvojno S obliko hrbtenice. Pri delu mora imeti človek tudi zravn vrat, zapestje mora ohranjati v nevtralnem položaju, na pravilen način mora dvigovati bremena (čim bližje svojega težišča), sedeti pa mora pod kotom 120 stopinj in ne v položaju 90 stopinj. Poleg tega mora človek pri delu imeti vse na doseg roke, zato so najbolj pripravne mize z L obliko. Prav tako mora človek delati na primerni višini, delovna mesta pa morajo biti prilagojena najvišjemu delavcu. Vsi drugi lahko delajo na podestu. Delo mora potekati v višini komolcev. Človek mora pri delu čim bolj zmanjšati število ponavljajočih gibov, zmanjšati pa mora tudi statično mišično delo. Zelo nevarno je delo nad ramensko višino. Poleg tega mora človek zmanjšati pritisk na dele telesa in pri delu uporabljati primeren stol. Seveda mora imeti človek pri delu tudi dovolj prostora, med delom pa mora občasno telovaditi, se gibati in raztezati mišice. Pri delu z računalnikom mora človek paziti, da mu ne blišči v oči. Zelo pomembno je tudi, da se človek na

delovnem mestu izogiba stresnim situacijam.

Veliko pozornosti je Dodič-Fikfakova posvetila tudi poklicni naglušnosti, ki se razvija postopoma, tako da človek to komaj opazi. Vsi,

Dr. Metoda Dodič Fikfak je pri dejavnih tveganjih na delovnem mestu posebej izpostavila ergonomske ter poudarila, da mora človek delati v naravnem položaju, na pravilen način mora dvigovati bremena (čim bližje svojega težišča), sedeti pa mora pod kotom 120 stopinj in ne v položaju 90 stopinj.

še zlasti mladi, ki radi poskušajo glasno glasbo, bi se morali izogibati hrupu večjemu od 80 decibelov. Še posebej so izpostavljeni tveganju naglušnosti mladi, ki delajo v hrupu, v prostem času pa poslušajo hrupno glasbo, ki ima včasih več kot 120 decibelov.

Dodič-Fikfakova je udeležence delavnice opozorila tudi na nevarnost psihosomatskih in psihosocialnih bolezni, med katerimi so na prvem mestu alkoholizem, kajenje in druge slabe razvade. Udeleženci delavnice so predavateljici zastavili veliko vprašanj. Eden za drugim so ugotavljali, da lahko ljudje sami veliko naredijo za svoje zdravje, samo če so ustrezno ozaveščeni.

Delavnico je sklenil generalni sekretar ZDOPS Igor Antauer z ugotovitvijo, da bo za ozaveščanje delavcev in promocijo zdravja treba še veliko narediti. Nekatere udeležence delavnice, zlasti mlajše, pa je zanimalo, kje lahko delavci dobijo informacije o tveganjih na delovnem mestu. Namestnik generalnega sekretarja SOPS Bojan Hribar jim je pojasnil, da ima SOPS v obratovalnicah in na vseh območjih v Sloveniji svoje zaupnike, ki lahko zainteresiranim članom in delavcem pomagajo pri edukaciji.

T. K.

Organizatorji so na delavnico poleg delodajalcev in delavcev v obrti pritegnili tudi številne dijake in študente, saj lahko ravno mladi največ naredijo za svoje zdravje, če so ozaveščeni in če se začnejo pravočasno preventivno obnašati.

V Čevljarstvu Peta smo si ogledali izdelavo plesnih čevljev

SPREMLJAJO MODNE TRENDE

Ignacij Kordan ima v Ljubljani že vrsto let obratovalnico »Čevljarstvo Peta«, vendar v njej ne izdeluje čevljev. Pač, vendar posebne vrste, plesne čevlje namreč, za ljubitelje plesa in za tekmovalce v plesu. Da je s svojo tržno nišo »zadel žebljico na glavic«, kot radi rečemo, sem se prepričal med pogovorom v obratovalnici. Tolikokrat kot tokrat ga stranke v moji novinarski praksi še niso prekinjale...

Od kdaj čevljar? Zakaj čevljar?

»S čevljarstvom sem rasel od malega,« je čisto od začetka začel Ignacij Kordan. »Oče je bil namreč čevljar, sicer nikoli obrtnik, ampak je bil vedno nekje zaposlen. V čevljarstvu je bil tudi stric, pri katerem je oče z mlada živel in se ga je tam čevljarstvo prijelo. Oče je bil zaposlen v Soči, v čevljarstvu Zarja, pa v čevljarstvu Dreta. Sam sem med šolskimi počitnicami pomagal očetu v delavnici, kjer je pač bil zaposlen. Potem sem v izdelavi čevljev zaznal možnost za kreativnost, za določeno svobodo. Pritegnila me je moda, kjer si pač lahko iskal nove poti.«

Ste pa izšolan čevljar, če prav razumem?

»Hodil sem na tehnično šolo v okviru takratnega usmerjenega izobraževanja. Bili smo sicer deležni praktičnega pouka v šoli, vendar je bil naravnani na potrebe industrijskega čevljarstva. V šolski delavnici smo imeli stroje, kot so jih uporabljali denimo tudi v Planiki... V šoli sem se naučil osnov čevljarskega poklica, največ pa sem se naučil pri očetu in potem, ko sem odprl svojo obratovalnico. Najprej pa sem dve delal leti v Čevljarstvu Zmaga, ker so mi dali štipendijo. Izdelovali smo modno žensko obutev. Podjetje je kasneje propadlo. Sicer mi pa delo ni ustrezalo, saj sem bil med drugim tudi normirec.

Na svoje sem šel leta 1988. Lokal sem našel v Štepanji vasi pri Ljubljani, od čevljarja, ki je ravno zaprl dejavnost. Imel sem veliko srečo, da sem pridobil poslovne prostore, saj je bilo tistikrat težko zanje. Dejavnosti pa ne bi mogel odpreti, če ne bi imel lokala.«

In ste začeli takoj z visoko modno?

»Začel sem seveda s popravili. Takrat mi je zelo veliko pomagal oče, na začetku me je tudi finančno podpiral. Tistikrat ni bilo nič lažje začeti posla kot danes, zlasti čevljarstva, saj ljudje niso kaj dosti nosili čevlje v popravilo. Potem, ko sem se postavil na noge, sem začel izdelovati nove čevlje, ne samo popravljati starih.

Je pa s zasebništvom tako, kot da si se oženil s poslom, ni počitka, ni premora. Z mislimi o delu greš spat in prva misel zjutraj je namenjena delavnici. Sprva je težko, potem pa se ritma navadiš in postane rutina, celo način življenja. Zatem pa začneš iskati izzive. Takrat mi je bil izziv izdelovati nove čevlje. Kolega je bil plesalec in je potreboval nove plesne čevlje. Zaželel si je angleške. Prosil me je, naj mu jih izdelam, in tako se je začela moja današnja poslovna usmeritev.«

Od kod črpate ideje za modnost čevljev?

»Čeprav je mogoče danes vse posneti z interneta, vendarle za modo v Sloveniji zastajamo. V čevljarstvu se je moda nekdanj spreminjala na pet let. Danes se, zlasti barve, menjajo vsako sezono. Trenutno je v modi vijolična barva, kajpak za določen krog ljudi.«

Ampak od modnih muh se ne da živeti, mar ne?

»Seveda ne, glavnino dohodka dajo izdel-

de kot pri drugih čevljih. Plesni čevljev je v bistvu delovni čevljev, mora biti udoben, in na svoj način učinkovit.«

Omenili ste, da imate več želez v ognju...

»Izdelava plesnih čevljev ne zadošča, niša je premajhna. Zato imam vseskozi tudi popravilnico čevljev, zadnja leta pa tudi izdelavo ključev. S popravilnicami čevljev je pa tako: človek bi pričakoval, da bodo s slabšanjem gmotnega položaja ljudi zacvetele.

Ignacij Kordan: »Izdelava plesnih čevljev ne zadošča, niša je premajhna, zato imam vseskozi tudi popravilnico čevljev, zadnja leta pa tudi izdelavo ključev.«

ki za široko rabo, zlasti velja to za velika čevljarska podjetja. Bistveno v oblačilni in obutveni dejavnosti pa je ime. Lahko izdelate vrhunsko obutev ali oblačilo, a če niste svetovno znan proizvajalec, ga ne boste plasirali na trgu kot vrhunski izdelek. Zato, ker izdelek ne nosi prepoznavnega imena.

Zato sem se specializiral za plesne čevlje, ženske in moške. Izdelujem jih že od leta 1992, za tekmovalce in rekreativce. Rekreativni ples je v Sloveniji precej razširjen in priljubljenost še raste. Pojem plesnega čevlja pa je, no, tega se ne da opisati, to lahko občutite, ko ga obujete. Gre za udobnost, gibljivost, občutek tekmovalca, da se v čevlju lahko giblje kakor hoče...«

Ali izdelujete modele po svojih zamislih ali kupci zahtevajo točno določen model?

»Mnogi prinesejo sliko, potem pa skušam spremeniti kakšno podrobnost, da ne izdelujem kopij. Moram dodati nekaj svojega, drugače nisem čevljar. Nikoli ne izdelam točne kopije.«

Koliko parov denimo tekmovalci, tekmovalke potrošijo na leto?

»Zelo dobre tekmovalke porabijo par čevljev v treh mesecih. Čevljev sicer še zdaleč ni iztrošen, vendar ni več videti tip top. Ob tistih glamuroznih plesnih oblekah ni mogoče nositi čevljev, ki niso videti kot novi...«

Ali moda kaj vpliva na plesne čevlje?

»Pri plesnih čevljih ni takšnega vpliva mo-

Toda danes se čevljev tako rekoč ne izplača popravljati, predvsem cenenih ne. Kajti popravilo je lahko dražje od cene novih. Cenenih seveda. Zato se ukvarjam tudi s preoblačenjem gumbov. V blago, v usnje. Skratka ukvarjati se je treba tudi z drobnimi storitvami... In zlagati cent na cent.«

Ali tudi vam cenen uvoz z vzhoda meša štrene kot pri čevljih za vsak dan?

»Uvoz cenenih izdelkov je dejansko problem, zlasti pri široki potrošnji, saj pri ceni naši izdelovalci nikakor ne morejo konkurirati. Pri vsem skupaj pa niti ne uvidiš, kaj bi lahko posebnega naredil, da upravičiš svojo ceno. Kajti, kdor ima denar, bo šel po nakupih v tujino k svetovno znanim firmam, preostali pa bodo kupovali cenene izdelke, ki jih nosiš nekaj časa, pa kupiš nove. Srednjega sloja, ki bi posegal po ne ravno cenenih izdelkih, pa zmanjkuje. Zaradi tega iščeš tržno nišo. Bodisi v čevljih za posebne namene, bodisi bi se lotil izdelave visoko modnih čevljev. Odločil sem se za plesne čevlje.«

Vidim, da imate zaposlenega enega delavca.

»Da, zadnjih trinajst let imam enega zaposlenega. Sicer ni izšolan čevljar, vendar ima velik občutek za to delo. Svoj čas je imel popravilnico čevljev v Kočevju, pa je bilo tistikrat preveč čevljarjev v tem kraju, zato jo je opustil. Danes, denimo, ni v Kočevju več nobenega čevljarja.«

Vse več upravičencev za denarno socialno pomoč

SPREMENJEN CENZUS

Zaradi čedalje hujše gospodarske in socialne krize se vse več ljudi zanima, ali so upravičeni do denarne socialne pomoči. S 1. avgustom se je spremenil cenzus za prejemanje te pomoči. Ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anja Kopač Mrak je namreč v skladu s 3. členom Zakona o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji in na podlagi objavljenega indeksa rasti cen življenjskih potrebščin v obdobju januar-junij 2013, sprejela sklep o usklajeni višini minimalnega dohodka. Osnovni znesek minimalnega dohodka se uskladi tako, da od 1. julija 2013 znaša 265,22 evrov. Usklajeni znesek se uporablja od 1. avgusta dalje.

Omenjeni znesek minimalnega dohodka je pomemben zlasti za upravičence do socialne denarne pomoči, ki je namenjena zadovoljevanju minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje. Denarna socialna pomoč je določena z Zakonom o socialnovarstvenih prejemkih. Uveljavi jo lahko vsak posameznik oziroma družina, če dohodek na osebo ne dosega meje dohodkov, ki je zakonsko predpisana, in če so hkrati izpolnjeni tudi drugi z zakonom določeni pogoji. Ta meja sedaj znaša 265,22 evra.

Kdo je upravičen do denarne socialne pomoči?

Do denarne socialne pomoči so upravičeni ljudje, ki bivajo v Sloveniji in so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji ali tujci z dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji in stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, oziroma osebe, ki lahko uveljavljajo denarno socialno pomoč in varstveni dodatek na podlagi mednarodnih aktov, ki obvezujejo Republiko Slovenijo, če hkrati nimajo dovolj sredstev za preživetje ter premoženja in prihrankov, ki bi jim omogočali preživetje. Pogoj je tudi, da aktivno rešujejo svojo socialno problematiko.

Upravičenec do denarne socialne pomoči je, kdor si ne more preživetja zagotoviti sam z

delom, s pravicami iz dela ali zavarovanjem, z dohodki iz premoženja in iz drugih virov oziroma z nadomestili ali prejemki po drugih predpisih ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati, ali na drug način, ki ga določa zakon. Upravičenec do denarne socialne pomoči je, kdor si zase in za svoje družinske člane ne more zagotoviti sredstev v višini minimalnega dohodka iz razlogov, na katere ni mogel vplivati, in je uveljavil pravico do denarnih prejemkov po drugih predpisih in pravico do oprostitev in olajšav po zakonu. Denarna socialna pomoč je odvisna od višine dohodkov, števila družinskih članov, premoženja, prihrankov ter zagotovljene oskrbe in morebitnega obstoja krivdnega razloga (na primer neprijavljenost pri Zavodu RS za zaposlovanje, preostajanje zaporne kazni in podobno).

Višine denarnih socialnih pomoči so različne glede na status osebe

Višine denarnih socialnih pomoči so različne, glede na status prejemnikov. Poleg tega so denarne socialne pomoči od 31. maja lani nekoliko nižje kot določa zakon o socialnovarstvenih prejemkih, ker od takrat velja zakon o uravnoteženju javnih financ.

Če ima samska oseba določena sredstva, ki so nižja od zneskov denarne socialne pomoči, ki ji pripada po zakonu, lahko znaša denarna socialna pomoč le razliko do višine, določene z zakonom. Glede na svoj status so osebe upravičene do različne višine denarne socialne pomoči. Cenzusi so torej za različne kategorije oseb (prva samska oseba v institucionalnem varstvu; samska oseba, ki je trajno nezaposljiva in je starejša od 63 (ženske) oziroma 65 let (moški); vsaka naslednja odrasla oseba; otrok, ki je najstarejši in ima status dijaka itd.

Za družino se denarna socialna pomoč določi tako, da se seštejejo zneski, ki pripadajo posameznim družinskim članom, nato pa se od tega odštejejo skupni dohodki posameznih družinskih članov, če jih imajo. Pri odločanju o denarni socialni pomoči upoštevajo dohodke, prejete v zadnjih 3 ali 4 -12 mesecih ali v 13

Zaradi čedalje hujše gospodarske in socialne krize se vse več ljudi zanima, ali so upravičeni do denarne socialne pomoči.

mesecih pred mesecem vložitve vloge. Zakon loči med različnimi dohodki in načini njihovega upoštevanja. Po zakonu je dohodek lahko periodičen (plače, pokojnine, preživnine, rente, drugi dohodki – v enakih ali podobnih zneskih ali časovnih obdobjih), občasen (dediščine, darila, odškodnine, odpravnine, nagrade in drugi dohodki, prejeti samo enkrat, ki niso iz priložnostnega dela) ali priložnosten (dohodki, prejeti v zadnjih 3 mesecih pred mesecem vložitve vloge za opravljeno delo največ dvakrat ali študentsko delo).

Denarna socialna pomoč se dodeli za določen čas

Denarna socialna pomoč se dodeli za določen čas, odvisno od okoliščin, ki so podlaga za dodelitev in višino denarne socialne pomoči. Dodeli se za obdobje: od 1 do 3 mesecev (ko je vloga vložena prvič); od 1 do 6 mesecev (v primeru ponovne vloge (prejemanje denarne socialne pomoči brez presledkov), če so okoliščine, ki so podlaga za dodelitev in določitev višine denarne socialne pomoči, v času prve oziroma prejšnje in ponovne odločitve ostale nespremenjene) za 1 leto (če zaradi starosti nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške, bolezni ali invalidnosti ali drugih okoliščin ni mogoče pričakovati izboljšanja socialnega položaja upravičenca); trajno (za osebo, ki je trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo, ali v starosti nad 63 let za ženske in nad 65 let za moške in ki je brez premoženja, upoštevanega po zakonu ter ni v institucionalnem varstvu in družinski člani izpolnjujejo enake pogoje).

Katere dohodke upoštevajo?

Marsikdo si zastavlja tudi vprašanje, kateri dohodki se pri odločanju o upravičenosti do denarne socialne pomoči upoštevajo. Upoštevajo se obdavčljivi dohodki po zakonu o dohodnini, ki niso oproščeni plačila dohodnine; pokojninske rente in odkupne vrednosti ter dodatne starostne pokojnine; dohodki, prejeti

Denarno socialno pomoč lahko uveljavi vsak posameznik oziroma družina, če dohodek na osebo ne dosega zakonsko predpisane meje dohodkov, ki od 1. avgusta letos znaša 265,22 evra.

na podlagi pogodbe o prostovoljnem služenju vojaškega roka, razen povračil stroškov; dohodki na podlagi pogodbe o vojaški službi v rezervni sestavi, razen nadomestila plače oziroma izgubljenega zaslužka in dohodkov za čas opravljanja; preživnina, nadomestilo preživnine in drugi tovrstni prejemki; nagrada skrbniku, plačilo dela rejniku; starševski dodatek; otroški dodatek; varstveni dodatek; državne štipendije (brez dodatkov); dodatek glede na dohodek v družini štipendista k Zoisovi štipendiji; dodatek za aktivnost po Zakonu o urejanju trga dela; dodatek k pokojnini po zakonu, ki ureja zagotavljanje socialne varnosti slovenskim državljanom, ki so upravičeni do pokojnin iz republik nekdanje SFRJ; rente iz življenjskega zavarovanja; veteranski dodatek; invalidski in družinski dodatek; nadomestilo za invalidnost; sredstva za nego in pomoč ter druge oblike denarnih nadomestil, ki jih prejema oseba, za katero skrbi oseba, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, razen če stranka dokaže drugače; prejemki za delo pripornikov in obsojencev; pomoči v obliki denarnih sredstev od invalidskih, humanitarnih organizacij, dobrotelčnih ustanov in lokalnih skupnosti, prejete kot pomoč za preživetje (upošteva se znesek, zmanjšan za cenzus samske osebe ali družine za denarno socialno pomoč); plačila za vodenje knjigovodstva na kmetijah; dediščine, darila, volila; dobitki od iger na srečo; izplačila iz naslova zavarovanja za primer bolezni, poškodbe, invalidnosti; drugi dohodki po zakonu o dohodnini, ne glede na to, ali so oproščeni plačila dohodnine; dohodek iz dejavnosti; dohodek iz osnovne kmetijske in

osnovne gozdarske dejavnosti; preživnina oseb, ki so jih starši dolžni preživljati.

Katero premoženje upoštevajo?

Poleg tega se pri dodelitvi socialne denarne pomoči upošteva premoženje in sicer nepremično premoženje; osebna in druga vozila; vodna plovila; lastniški deleži gospodarskih družb ali zadrug; vrednostni papirji; denar na transakcijskem ali drugem računu; hranilne vloge in druga denarna sredstva po izjavi posameznika (prihranki, ne plača) in drugo premično premoženje.

Pri premoženju se ne upošteva stanovanje oziroma stanovanjska hiša, v katerem oseba dejansko prebiva, do vrednosti primernega stanovanja in osebno vozilo ali enosledno vozilo do vrednosti 28-kratnika osnovnega zneska minimalnega dohodka oziroma osebno vozilo, prilagojeno prevozu težko gibalno oviranih oseb ter še nekatera manjša premoženja. Za primerno velikost stanovanja velja po zakonu za eno člansko družino 60 kvadratnih metrov, za dvočlansko 90 kvadratnih metrov, za tričlansko 110 kvadratnih metrov, za štiričlansko 130 kvadratnih metrov, za petčlansko 150 kvadratnih metrov in za šestčlansko 170 kvadratnih metrov. Za vsakega nadaljnjega člana gospodinjstva se površina poveča za 12 kvadratnih metrov.

Vknjižba nepremičnin v korist Republike Slovenije in omejitev dedovanja

Če je uporabna površina stanovanja večja od uporabne površine primernega stanovanja,

in je upravičenec denarno socialno pomoč v zadnjih 18 mesecih prejel več kot dvanajstkrat, je upravičen do denarne socialne pomoči le, če soglaša z vpisom prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnine, katere lastnik je, v korist Republike Slovenije.

Vlagatelj vloge za denarno socialno pomoč, ki je lastnik nepremičnine in je v zadnjih 18 mesecih več kot dvanajstkrat prejel denarno socialno pomoč, je (pod pogoji, ki se nanašajo na velikost in vrednost njegove nepremičnine) upravičen do denarne socialne pomoči le, če dovoli vpis prepovedi odtujitve (prodaje, prepisa) in obremenitve svoje nepremičnine v zemljiški knjigi v korist Republike Slovenije, ki zagotavlja sredstva.

Zakon o dedovanju v 128. členu določa, da se dedovanje premoženja osebe, ki je uživala pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, omeji do višine vrednosti prejete pomoči. Ta omejitev se izvede tako, da postane del zapustnikovega premoženja, ki ustreza vrednosti prejete pomoči, lastnina Republike Slovenije. Če se dediči zavežejo povrniti vrednost dane pomoči Republik Sloveniji, dedujejo vse zapustnikovo premoženje.

V prejeto pomoč se izmed pravic, ki jih financira Republika Slovenija, štejejo vse oblike denarne socialne pomoči (redna, trajna in izredna) in varstveni dodatek. Štejejo se tudi sredstva, ki jih je lokalna skupnost izplačala za doplačilo socialnovarstvenih storitev za svoje občane (institucionalno varstvo, družinski pomočnik, pomoč na domu), in občinske denarne socialne pomoči.

T. K.

Zakonska spodbuda za zaposlovanje mladih, brezposelnih delavcev OLAJŠAVE DELODAJALCEM

Avgusta je stopil v veljavo novi Zakon o interventnih ukrepih na trgu dela, ki prinaša spodbudo za zaposlovanje mladih v obliki olajšave delodajalcem. Če bodo delodajalci za nedoločen čas zaposlili mlado brezposelno osebo v starosti do trideset let, ki je prijavljena pri zavodu za zaposlovanje najmanj 3

mesece, bodo za dve leti oproščeni plačevanja prispevkov delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti. Ukrepi se bo izvajal od 1. novembra letos do konca leta 2014.

Po dogovoru med socialnimi partnerji zakon vsebuje tudi omejitve za delodajalce. Za oprostitev plačevanja prispevkov lahko zaposlijo samo delodajalci, ki tri mesece pred zaposlitvijo mladega brezposelnega delavca niso odpuščali iz poslovnih razlogov, oziroma ki v tridesetih dneh pred tem niso imeli blokirane računa in so v zadnjih šestih mesecih redno plačevali prispevke in plače zaposlenim.

Za tiste delodajalce, ki bodo pogodbo o zaposlitvi z mladim brezposelnim delavcem prekinili prej kot v dveh letih, pa zakon predvideva sankcijo, saj bo moral neplačane prispevke poravnati za nazaj.

Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ocenjujejo, da se bo na podlagi tega ukrepa zaposlilo pet tisoč več mladih kot lani - torej okoli 25 tisoč. Od tega naj bi se okoli sedem tisoč mladih zaposlilo za nedoločen čas.

Zakon prinaša tudi omejitev višine porodniškega nadomestila. Po novem nobena porodnica v času porodniškega dopusta ne bo mogla prejmati višjega nadomestila plače od dvakratnika povprečne plače v Sloveniji, kar znaša mesečno 2.862,84 evrov bruto, ne glede na višino svoje plače pred porodniškim dopustom.

T. K.

Če bodo delodajalci za nedoločen čas zaposlili mlado brezposelno osebo v starosti do trideset let, ki je prijavljena pri zavodu za zaposlovanje najmanj 3 mesece, bodo za dve leti oproščeni plačevanja prispevkov.

Ministrstvo pripravilo spremembe socialne zakonodaje

MANJ BO ADMINISTRIRANJA

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je socialnim partnerjem na seji Ekonomsko-socialnega sveta predstavilo spremembe Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in spremembe Zakona o socialno varstvenih prejemkih, ki naj bi bile sprejete še v letošnjem letu, tako da bi začele veljati 1. januarja 2014.

Po besedah ministrice za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dr. Anje Kopač Mrak želi vlada s spremembami izboljšati položaj socialno najbolj ogroženih skupin prebivalstva in povečati dostopnost do pravic iz javnih sredstev za ljudi, ki jih res potrebujejo. Ob tem pa želi ohraniti temeljna načela socialne zakonodaje - enotno vstopno točko za vse pravice, preglednost in ciljanost prejemkov, pravičnost, preprečevanje zlorab ter uporabniku prijazen postopek.

Po novem naj bi upoštevali bolj realen materialni položaj vlagateljev za denarne socialne pomoči kot doslej, ko so se upoštevali podatki iz dohodninske odločbe za preteklo ali celo predpreteklo leto. O pravicah, kot so otroški dodatek, državna štipendija, znižano plačilo vrtca, bo mogoče na novo odločiti že, če se bo spremenila vrsta dohodka, ki ga posameznik prejema. V dohodek družine se po novem naj ne bi več všteval celotni otroški dodatek. Dodatek na otroka v enostarševski družini naj bi dvignili z 10 na 20 odstotkov osnovnega zneska minimalnega dohodka, kar trenutno znaša

53,04 evra na otroka. Med premoženje, ki se ne upošteva, naj bi po novem sodil tudi znesek, ki ga banke kot bančni kredit nakažejo na račun posameznika, če je to namenjeno izključno nakupu ali gradnji. Zvišala naj bi se tudi

Dr. Anja Kopač Mrak: »Vlada želi s spremembami socialne zakonodaje izboljšati položaj socialno najbolj ogroženih skupin prebivalstva in povečati dostopnost do pravic iz javnih sredstev za ljudi, ki jih res potrebujejo.«

vrednost premoženja (denarnih sredstev - prihranki), ki se ne upošteva pri odmeri pravice do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka.

Dohodek iz študentskega dela naj bi se upošteval samo, kadar bo presegel 132,61 evrov mesečno in samo znesek, ki bo nad to višino. V skladu z Zakonom o štipendiranju se ohranja štipendija za dijake pred 18. letom; posebne višine otroškega dodatka za dijake pa zato ne bo več. Po novem dedičem tretjine pomoči (denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka) naj ne bi bilo več treba vrniti - omejitev dedovanja premoženja bo mogoča samo do višine 2/3 vrednosti prejete pomoči. Upokojenke, ki so mlajše od 63 let, in upokojenki, mlajši od 65 let, bodo lahko pri invalidskih komisijah ZPIZ zaprosili za pridobitev mnenja o nezmožnosti za delo - tega do zdaj niso mogli in tako niso mogli pridobiti varstvenega dodatka. Novi zakon naj bi ohranil sedanj sistem sofinanciranja šolske in dijaške prehrane, pri čemer centri ne bodo več izdajali odločb, saj bodo upravičenost do subvencije malice in kosila šole ugotovljale glede na podatek iz odločbe o otroškem dodatku, kar predstavlja pomembno administrativno razbremenitev. Manj administriranja tako za centre kot tudi za starše pa predstavlja tudi novost, da se bo tudi o pravicah do subvencije vrtca po novem odločalo za eno leto in ne za koledarsko leto kot doslej.

T. K.

Kulturni kotichek

Piše: Roman Končar

Iz malega raste veliko – če je volja neomajna...

Pota do igralskega sveta so pestra in malce tudi čudežna. Malce pa že kar nekako vnaprej jasna, nedvoumna in – usojena. Slednje vsekakor velja za kolegico Tanjo Ribič.

Spomnim se je najprvo kot »nevemžekakšne« pomoči v sektorju »garderoba« (vsaj zdi se mi, da je bila tam angažirana!?) pri filmu in tv nadaljevanki »Čisto pravi gusar« (scenarij Marcel Buh, režija

Anton Tomažič), davnega leta 1987.

Sam sem ravno prišel iz JLA, ona pa je bila resnično rosn mlado bitje, ki pa je že takrat kazalo ne le neverjetno odločnost in še bolj neverjeten pogum, temveč tudi tisto pravo, »tazaresno« igralsko – »norost«.

Njena želja po igranju je dobesedno brizgala iz vsake njene kožne pore. Vsako njeno dejanje, vse njene misli in ubeseditve le-teh so bile ena sama goreča »igralskost«.

Tako »gajstna«, tako vztrajna, tako ukaželjna in hkrati tako priljudna je bila, da se je režiserju Tončiju in scenaristu Marčelu resnično vklesala globoko v njuni (posebej za ženske, pa še prav posebej za mlade ženske) občutljivi srca. Tako globoko, da ji je Tonči namenil celo majhno vlogico, ki je od nje zahtevala tudi govorno prezenco, ne le golo statiranje.

In Tanja se je resnično dobro odrezala. Res se je. Njen znameniti, malce nergaško nervozni stavek (igrala je prav garderoberko – ni naključij, ljudje, jih ni!): »Ja, jest moram tud met svoj čas!« (ko v

vlogi garderoberke opravlja zadnje predsnemalne korekcije na enem izmed igralcev/igralk), je postal indikativni del filma in je že zapisan v slovensko filmsko zgodovino. Kot majhen poklon garderoberskemu poklicu. Pa tudi kot verno pričanje Tanjinih igralskih prvih »profij« korakov.

Ja, dobra je bila; smela, drzna in pogumna, predvsem pa »rojena igralka«. Tako vešče in neobremenjeno in prav nič »tremaško« je odigrala svoje, da si je prislužila mini aplavz nas, takrat že več ali manj uveljavljenih »profijev«, ki pa smo Tanjo »gor vzeli« kot čisto svojo. Mislim, da ji je to takrat pomenilo kar veliko.

Kasneje so se najine poti filmske križale pri Šprajčevi epopeji »Pripovedke iz medenega cvetličnjaka«, kjer sem s Sašo Pavček in Borisom Ostanom odigral eno glavnih vlog. Snemali smo na ljubljanski univerzi. Poletje je bilo in vroče »kt pr norcih«. Prizori so bili zahtevni, »okupirali« smo ne le poslopje univerze, temveč tudi celotno okolico (s pomočjo policije so organizatorji zaprli celotno območje okoli univerze, vse ceste, trge in ulice), statistov je bilo za en mali ocean, igralci in igralkice pa skorajda prav toliko.

Na vrsto je prišel tudi prizor v katerem je nastopila Tanja. Tokrat je imela veliko zahtevnejšo in besedilno veliko močnejšo, bogatejšo vlogo. Nje posebnost (vloge, namreč!) je bilo obvladavanje poljščine ali češčine (natanko se ne spomnim za kateri jezik je šlo, vem le to, da je bil slovanski), pa ne le v govorni, temveč tudi v pevski obliki, oz. interpretaciji.

Tovrstnih prizorov se na slovenskem bojijo vsi režiserji, saj je bore malo igralci in igralkice, ki so sposobni preprosto in naravno, obenem pa tudi strokovno neoporečno odigrati od njih zahtevano.

Tudi pri našem snemanju ni bilo ne vem kako drugače; Tonči se je bal, to se je videlo, ostali pa smo čakali, kaj bo. Le Tanja je bila nekako milo mirna. Lepa in preprosta, kot jo je Bog ustvaril, je čaka-

la na svoj nastop in edino, kar je »izdajalo« njeno resnično mini, mini, mini tremo, je bila gostota njenih izgovorjenih besed, stavkov, misli. Kdor jo je hotel poslušati, vsakemu je želela povedati skorajda vse, kar ji je takrat ležalo na duši ali pa kar ji je pač prišlo na misel. In smo jo poslušali, ker smo vedeli, pred kako zahtevno igralsko nalogo je in smo z njo sočustvovali, jo spodbujali in ji dajali preprostih človeških moči, vse v smislu krepitve njene samozavesti.

Pa so zabrnele kamere, mikrofoni so začeli beležiti vsak, še tako majhen šum, začeli smo igrati tisti »Tanjin« prizor. Vsi mi, njeni soigralci in njene soigralke in poleg nas še kakih najmanj 750 statistov. In Tanja je »usekala na polno«.

Njen nastop je izžareval do obisti profesionalno filmsko prezenco, hkrati pa posebej njeno od Boga dano milino, njeno preprosto življenjskost, njeno igralsko čarobnost. Govorila je poljsko ali češko (sem že prej povedal, da se ne spomnim natanko, za kateri jezik je šlo!) tako suvereno, tako verodostojno in tako naravno, da bi jo mirne duše takrat prodal ali na Poljsko ali na Češko, kot rojeno Poljakinjo,

oz. Čehinjo. Potem pa se je zgodilo »tisto nekaj«, kar je zvonilo solze v oči. Tanja je zapela. Njen nežen, angelsko lep, čist in mil glasek, pa kaj glasek, izdelan glas, je odmeval širom univerze in zaplaval na ulice in trge in rezal v srca vseh, ki smo bila priče temu enkratnemu in neponovljivemu igralkinemu nastopu.

Brez najmanjše napakice je Tanja odigrala in odpela svoje. In ko je končala, smo obnemeli. Vsi, kar nas je bilo poleg nje takrat. Igralke, igralci, statistke, statisti, članice in člani filmske ekipe. Nekaj sekund je trajala tišina, potem pa se je zaslíhal spontan aplavz. Kot poklon dekletu, ki je scela, pogumno, smelo in visoko strokovno profesionalno zakorakalo v slovenske igralske vode. Filmske, televizijske, radijske, gledališke, in odrske, tako, na sploh. Bravurozna je bila, Tanja, tistega vročega poletnega dne na ljubljanski univerzi. Zvezda je bila – rojena. Mogoče ne ravno takrat, rojena pa zagotovo – neskončno procentno.

Vse dobro, kolegica Tanja Ribič. Tudi v prihodnje. Sem vesel, da sva igrala skupaj. Res vesel. Pa hvaležen usodi. To tudi.

IZRAČUN AKONTACIJE DOHODNINE OD DOHODKA IZ ZAPOSILITVE

DAVČNE OLAJŠAVE

1. Splošna olajšava

Višina skupne splošne olajšave je odvisna od višine skupnega dohodka v letu 2013:

Če znaša skupni bruto dohodek v evrih/mesečno		znaša splošna olajšava v evrih/mesečno
nad	do	
0,00	905,53	543,32
905,53	1.047,57	368,22
1.047,57		275,22

2. Osebnolajšave

v evrih/mesečno

invalidu s 100% telesno okvaro	1.471,57
po dopolnjenemu 65. letu starosti	118,45
olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	234,92
posebna olajšava za rezidenta, čezmejnega delovnega migranta	631,38
posebna olajšava za rezidenta, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta	206,42
za prvega otroka in za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana	203,08

za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego	735,83
za drugega vzdrževanega otroka	220,77
za tretjega vzdrževanega otroka	368,21
za četrtega vzdrževanega otroka	515,65
za petega vzdrževanega otroka	663,09

• za vse nadaljnje vzdrževane otroke se olajšava glede na višino za predhodnega vzdrževanega otroka poveča za 147,44 evra

DOHODNINSKA LESTVICA

Akontacija dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga izplača glavni delodajalec, se za leto 2013 izračuna na podlagi Pravidnika o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2013 (Uradni list RS, št. 102/2012):

Če znaša neto davčna osnova v evrih/mesečno		znaša dohodnina v evrih/mesečno	
nad	do		
0,00	668,44	16 %	
668,44	1.580,02	106,95 + 27 %	nad 668,44
1.580,02	5.908,93	353,08 + 41 %	nad 1.580,02
5.908,93		2.127,93 + 50 %	nad 5.908,93

PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI ZA OBRT IN PODJETNIŠTVO

Skladno s 37. členom Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo (Ur. l. RS št. 73/2008, 55/2010, 100/2011 in 99/2012), znaša najnižja osnovna plača od **1. januarja 2013 naprej**:

I. tarifni razred	561,38 €
II. tarifni razred	583,62 €
III. tarifni razred	630,30 €
IV. tarifni razred	644,76 €
V. tarifni razred	683,66 €
VI. tarifni razred	783,72 €
VII. tarifni razred	917,12 €
VIII. tarifni razred	1.028,28 €

* Ker je povprečna letna inflacija v obdobju januar–december 2012 v primerjavi z obdobjem januar–december 2011 presežala 0,5%, so se najnižje osnovne plače po tej kolektivni pogodbi in osnovne plače delavcev za leto 2012, za mesec januar 2013 in naprej povečale za dejansko povprečno letno inflacijo, za 2,6% (vir: SURS).

PLAČE PO KOLEKTIVNI POGODBI MED DELAVCI IN DRUŽBAMI DROBNEGA GOSPODARSTVA

Skladno s Tarifno prilogo Kolektivne pogodbe med delavci in druž-

bami drobnega gospodarstva (Ur. list RS, št. 94/2010) znaša izhodiščna plača **od 1. februarja 2013 naprej** najmanj:

I. tarifni razred	546,43 €
II. tarifni razred	622,94 €
III. tarifni razred	699,41 €
IV. tarifni razred	786,85 €
V. tarifni razred	879,74 €
VI. tarifni razred	1.049,14 €
VII. tarifni razred	1.191,21 €
VIII. tarifni razred	1.420,70 €
IX. tarifni razred	1.704,84 €

* Najnižje osnovne plače po tej KP se v mesecu februarju tekečega koledarskega leta povečajo v višini povprečne letne stopnje rasti cen življenjskih potrebščin preteklega leta glede na predpreteklo leto v RS, v skladu z objavo Statističnega urada RS (SURS).

V obeh razpredelnicah navedenim zneskom je treba prišteti dodatek na skupno delovno dobo (0,5 odstotka za vsako leto delovne dobe), in morebitne dodatke zaradi naporov in težkih pogojev dela.

MINIMALNA PLAČA: Minimalna plača za zaposlenega, ki dela polni delovni čas, je **od 1. januarja 2013 naprej** določena v višini bruto **783,66 €**.

ZAJAMČENA PLAČA: Po sklepu Vlade republike Slovenije znaša zajamčena plača od **1. avgusta 2006 naprej** bruto **237,73 €**.

SINDIKALNA LISTA - AVGUST 2013

1. Dnevnice :

1.1. Dnevnice za drobno gospodarstvo

(od 01. 12. 2010 naprej):

- cela dnevnicna, nad 12 do vključno 24 ur 15,02 €
- polovična dnevnicna, nad 8 do 12 ur 7,51 €
- znižana dnevnicna, 6 do 8 ur 5,26 €

1.2. Dnevnice za obrt in podjetništvo

(od 01. 07. 2010 naprej):

- cela dnevnicna, nad 12 do vključno 24 ur 17,00 €
- polovična dnevnicna, nad 8 do 12 ur 8,50 €
- znižana dnevnicna, 6 do 8 ur 6,20 €

2. Kilometrini:

Za prevoz na službenem potovanju z lastnim prevoznim sredstvom znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer: 0,37 €

3. Nadomestilo za ločeno življenje:

- po KP za obrt in podjetništvo ter po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva 334,00 €

4. Prenočevanje:

Stroške prenočevanja dobi delavec povrnjene v višini zneska na predloženem računu.

5. Regres za prehrano (za dan prisotnosti na delu):

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 01. 2012 naprej) 4,90 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej) najmanj 3,56 €

6. Prevoz na delo in z dela:

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 07. 2010 naprej): v višini 100% cene javnega prevoza
 - po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej): v višini 65% cene javnega prevoza.
- Če ni možnosti javnega prevoza, znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer (od 01. 07. 2010 naprej): 0,18 €

7. Nagrade dijakom in študentom na praktičnem usposabljanju:

letnik	dijak	študent
prvi	90,00 €	170,00 €
drugi	120,00 €	170,00 €
tretji in četrti	150,00 €	170,00 €

Nagrade ne izključujejo štipendij.

8. Jubilejne nagrade:

- po KP za obrt in podjetništvo ter KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva:
- za deset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu 608,08 €
- za dvajset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu 912,11 €
- za trideset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu 1.216,15 €

9. Odpravnina ob upokojitvi:

- po KP za obrt in podjetništvo ter KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (oziroma v višini dveh povprečnih mesečnih plač delavca za pretekle tri mesece, če je to zanj ugodneje) 3.040,38 €

10. Solidarnostna pomoč:

1.520,19 €

11. Regres za letni dopust:

- po KP za obrt in podjetništvo najmanj 791,50 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva najmanj 791,50 €
- največ 1.066,56 €

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je znašala povprečna mesečna plača na zaposleno osebo v podjetjih in drugih organizacijah v Sloveniji v maju 2013 bruto **1.523,65 €** oziroma neto **997,13 €**, za obdobje III. - V. pa bruto **1.520,19 €** oziroma neto **994,66 €**.

Sindikat obrtnih delavcev Slovenije
Martin Muršič, generalni sekretar

SINDIKALNA LISTA - SEPTEMBER 2013

1. Dnevnice :

1.1. Dnevnice za drobno gospodarstvo

(od 01. 12. 2010 naprej):

- cela dnevnicna, nad 12 do vključno 24 ur 15,02 €
- polovična dnevnicna, nad 8 do 12 ur 7,51 €
- znižana dnevnicna, 6 do 8 ur 5,26 €

1.2. Dnevnice za obrt in podjetništvo

(od 01. 07. 2010 naprej):

- cela dnevnicna, nad 12 do vključno 24 ur 17,00 €
- polovična dnevnicna, nad 8 do 12 ur 8,50 €
- znižana dnevnicna, 6 do 8 ur 6,20 €

2. Kilometrini:

Za prevoz na službenem potovanju z lastnim prevoznim sredstvom znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer: 0,37 €

3. Nadomestilo za ločeno življenje:

- po KP za obrt in podjetništvo ter po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva 334,00 €

4. Prenočevanje:

Stroške prenočevanja dobi delavec povrnjene v višini zneska na predloženem računu.

5. Regres za prehrano (za dan prisotnosti na delu):

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 01. 2012 naprej) 4,90 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej) najmanj 3,56 €

6. Prevoz na delo in z dela:

- po KP za obrt in podjetništvo (od 01. 07. 2010 naprej): v višini 100% cene javnega prevoza
 - po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (od 01. 12. 2010 naprej): v višini 65% cene javnega prevoza.
- Če ni možnosti javnega prevoza, znaša povračilo stroškov prevoza za vsak kilometer (od 01. 07. 2010 naprej): 0,18 €

7. Nagrade dijakom in študentom na praktičnem usposabljanju:

letnik	dijak	študent
prvi	90,00 €	170,00 €
drugi	120,00 €	170,00 €
tretji in četrti	150,00 €	170,00 €

Nagrade ne izključujejo štipendij.

8. Jubilejne nagrade:

- po KP za obrt in podjetništvo ter KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva:
- za deset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu 604,78 €
- za dvajset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu 907,18 €
- za trideset let delovne dobe pri zadnjem delodajalcu 1.209,57 €

9. Odpravnina ob upokojitvi:

- po KP za obrt in podjetništvo ter KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva (oziroma v višini dveh povprečnih mesečnih plač delavca za pretekle tri mesece, če je to zanj ugodneje) 3.023,92 €

10. Solidarnostna pomoč:

1.511,96 €

11. Regres za letni dopust:

- po KP za obrt in podjetništvo najmanj 791,50 €
- po KP med delavci in družbami drobnega gospodarstva najmanj 791,50 €
- največ 1.046,82 €

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je znašala povprečna mesečna plača na zaposleno osebo v podjetjih in drugih organizacijah v Sloveniji v juniju 2013 bruto **1.495,45 €** oziroma neto **982,72 €**, za obdobje IV. - VI. pa bruto **1.511,96 €** oziroma neto **990,99 €**.

Sindikat obrtnih delavcev Slovenije
Martin Muršič, generalni sekretar

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/434 12 69, faks: 01/434 13 11, e-naslov: sops@siol.net

**DEL DOHODNINE NAMENITE
SINDIKATU**

Vsak davčni zavezanec, ki plača dohodnino, lahko delček te dohodnine (do 0,5 odstotka) nameni namesto v državno blagajno za financiranje različnih humanitarnih, kulturnih in drugih splošno koristnih društev, organizacij in sindikatov. Za to mora samo izpolniti poseben obrazec »**Zahteva za namenitev dohodnine za donacijo**« in ga poslati na naslov **Davčna uprava RS, p. p. 107, Davčna ulica 1, 1001 Ljubljana**, ali na svojo davčno izpostavo.

DONACIJA VAS NIČ NE STANE!

Vsi, ki se boste odločili nameniti del dohodnine Sindikatu obrti in podjetništva Slovenije, nam sporočite vaš naslov na tel. št.: **01/43 41 269** ali na e-naslov: **sops@siol.net** in poslati vam bomo že izpolnjen obrazec, ki ga morate le še podpisati in poslati na omenjeni naslov davčne uprave.

V sindikatu bomo ta sredstva namenili za solidarnostne pomoči delavcem, ki živijo v težkih socialnih razmerah ali pa so utrpeli posledice elementarne nesreče.

Za vašo donacijo se vam v imenu delavcev že vnaprej zahvaljujemo!

OBVESTILO**MIRNO REŠEVANJE SPOROV
V OBRTI IN PODJETNIŠTVU**

Delodajalce, ki opravljajo obrtno dejavnost in obrti podobne dejavnosti in druge delodajalce, ki so člani Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije – GIZ, ter pri njih zaposlene delavce vabimo, da se v primeru medsebojnih individualnih in kolektivnih sporov, preden izbere drago, dolgotrajno in negotovo rešitev na sodišču, poslužite mirnega reševanja sporov s posredovanjem ali arbitražo, ki vam ga zagotavljata:

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

in

**Združenje delodajalcev obrti in
podjetnikov Slovenije – GIZ.**

Za podrobnejše informacije se obrnite na:

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije
Glavni odbor, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/434 12 69, faks: 01/434 13 11
e-naslov: sops@siol.net

SOPS Sindikat obrti in podjetništva Slovenije

Glavni odbor, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana,
tel.: 01/434 12 69, faks: 01/434 13 11, e-naslov: sops@siol.net

**DELAVCI V OBRTI IN PODJETNIŠTVU
POSTANITE ČLANI SINDIKATAI**

Sindikat obrti in podjetništva Slovenije - SOPS je edina interesna organizacija delavcev v obrti in podjetništvu, ki je podpisnik obeh kolektivnih pogodb (Kolektivne pogodbe za obrt in podjetništvo in Kolektivne pogodbe za drobno gospodarstvo), ki urejajo vaše plače in nadomestila: regres za dopust, regres za malico, povračila stroškov prevoza na delo in iz dela, višino dnevnic, kilometrino, terenski dodatek, solidarnostne pomoči, jubilejne nagrade itd. ter ostale pravice iz dela, vključno z dopustom.

**Da boste lahko vplivali na svoj materialni in socialni položaj,
vas vabimo, da se nam pridružite!**

Člani sindikata imajo zagotovljeno brezplačno pravno pomoč pri uveljavljanju njihovih pravic iz delovnega razmerja in mirno reševanje sporov iz delovnega razmerja ali iz statusa samozaposlenosti, s pomočjo mediacije ali arbitraže.

SKUPAJ BOMO MOČNEJŠI!

Za podrobnejše informacije o včlanitvi v Sindikat obrti in podjetništva in njegovem delovanju se obrnite na območno organizacijo sindikata, ki vam je najbližja:

Osrednjeslovenska območna organizacija

Parmova ulica 51, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/ 300 01 00
Faks: 01/ 300 01 07
E-naslov: obm.lj@zsss-sindikati.si

Območna organizacija Savinjska

Gledališka 2, 3000 Celje
Tel.: 03/ 425 57 00
Faks: 03/ 425 57 15
E-naslov: mojca.stropnik@sindikati-zsss.si

Šaleško-savinjski sindikati

Prešernova cesta 1, 3320 Velenje
Tel.: 03/ 898-27-50, 03 / 898-27-51
Faks: 03/ 898-27-61, GSM: 041/ 738-141
E-naslov: salesko.savinjski.sindikati@gmail.com

Območna organizacija Gorenjska

Poštna ulica 4, 4000 Kranj
Tel.: 04/ 201 78 50
Faks: 04/ 201 78 55
E-naslov: danica.mohoric@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Pomurje

Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota
Tel.: 02/ 522 37 40
Faks: 02/ 522 37 45
E-naslov: joze.turkl@sindikati-zsss.si

Območna organizacija Spodnje Podravje

Čučkova ulica 1, 2250 Ptuj
Tel.: 02/ 771 67 11
Faks: 02/ 771 67 15
E-naslov: zvonka.kolednik@sindikati-zsss.si

**Območna organizacija Primorska in
Notranjska**

Partizanska 15, 6210 Sežana
Tel.: 05/ 730 23 50
Faks: 05/ 734 41 99
E-naslov: bojan.kramar@sindikati-zsss.si

**Območna organizacija Podravje in
Koroška**

Neratova ulica 4, 2000 Maribor
Tel.: 02/ 234 83 02
Faks: 02/ 234 83 13
E-naslov: bredda.crnec@sindikati-zsss.si

**Območna organizacija Dolenjska,
Bela krajina in Posavje**

Cvelbarjeva 3, 8000 Novo mesto
Tel.: 07/ 337 58 10
Faks: 07/ 337 58 21
E-naslov: oodbkp@sindikati-zsss.si

BILI SMO NA 46. MOS V CELJU

